

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—.

"TABOR" izhaja vank dan, razven
oddelke in praznikov, ob 18. uri
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po št. D 18—, za in-
stancstvo D 26—, dostavljen na dom
D 19—, na izkaznice D 18—,
insecati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poštnina plačana v gotovini

Cena današnje Štev. 2 Din

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4. I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4. prihišje, dno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnošte-
tovni račun št. 11787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Reklami se ne vrnejo.

Naslov:

Maribor, nedelja 13. aprila 1924.

Leto: V. — Številka: 86.

Tit. Knjižnica Ljubljana

Za neokrnjeno samo- upravo mariborske oblasti.

Maribor, 12. aprila.

Kakor smo že na kratko poročali, se je vršila minulo sredo anketa mariborskih gospodarskih krogov, na kateri se je pretresalo vprašanje likvidacije oddelka ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani in prenosa agend tega oddelka na velikega župana v Mariboru in Ljubljani. Z začudenjem se je pri tem konstatiralo, da je bivši radikalni minister g. Kojić izdal tozadevno naredbo s prozorno tendenco, centralizirati kar največ agend pri ministru v Beogradu, s čemur bi bil delokrog velikega župana tako okrnjen, da o kakoli samoupravi na gospodarskem polju sploh ne bi moglo biti niti govora.

Da se ta namera prepreči, se je sklenilo, opozoriti na to, duhu ustave in zakonov o samoupravi oblasti popolnoma nasprotujočo naredbo, novega ministra trgovine in industrije, dr. Krizmana, ki je dober poznavalec naših razmer in gospodarskih prilik. Preko oblastnega tajništva JDS v Mariboru je bila odposlana sledeča

SPOMENICA

gospodu ministru trgovine in industrije v Beogradu.

Glasom naredbe z dne 11. marca 1924 št. 2888-II, izdane na podlagi sklepa ministrskega sveta z dne 15. dec. 1924 se ima v postopnem izvajanju državne upravne razdelitve do 30. aprila 1924 med drugim likvidirati tudi oddelki ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani. Oddelkova kompetenca se prenaša na velikega župana v Ljubljani in Mariboru z omejitvijo, da si ministstvo trgovine in industrije pridržuje kompetenco med drugim tudi v poslih za:

1. podelitev koncesij za letne in mesečne sejme in odobritev njih premostitve;
2. končno odobritev za zgradbe industrijskih in tvornih podjetij in nadzorstvo nad njimi;
4. trgovsko in obrtno šolstvo in gospodniško šole obrtnega praveca;
5. upravo in nadzor poslov glede kontrole mer in preizkušnje čistine dragocenih kovin;
6. posle glede pospeševanja obrti in domače industrije;
7. upravo zakladov in fondov za pospeševanje trgovine in obrti in nadzor nad njimi in
8. posle glede tujkega in turistovskega prometa.

Industrijski, trgovski in obrtni krogi, politič. javnost demokr. stranke v mariborski oblasti povdarja, da niso proti ukinitvi oddel. min. trgovine in industrije v Ljubljani, ker se s tem izvaja predvidena upravna razdelitev države, imajo pa pomisleke proti razdelitvi kompetence oddelka trgovine in industrije v Ljubljani, kakor je predvidena v uvedbeni naredbi, ker bi bila taka kompetenčna razdelitev kvarna razvoju in napredku gospodarstva v pokrajini.

Nameravana kompetenčna razdelitev bi bila težavna že iz tehničnega pogleda, ker bi resort ministrstva trgovine in industrije v pridržanih stvareh kot centralna in edna instanca za celo državo

Poslanci odhajajo na počitnice in na agitacijo.

Pričetki volilne borbe.

Zadnje seje klubov pred odhodom poslancev. — Instrukcije poslancem za volilno kampanjo. — Skupni volilni manifest opozicije.

BEOGRAD, 12. aprila. Včeraj dopoldne je skupščinski predsednik dal v kuluarjih skupščine razglasiti: Seja skupščine bo 3. maja ob 9. uri dop. Dnevni red: določitev dnevnega reda.

BEOGRAD, 12. aprila. Danes dopoldne je bilo zelo živahno v kuluarjih in klubskih lokalih skupščine. Poslanci se pripravljajo na odhod, zato imajo klubi še poprej svoje seje. Radićevski klub je porabil priliko, da je dal poslancem instrukcije za agitacijo med ljudstvom. Maček in Predavec sta poročala o konferenci načelnikov opozicijskih strank. Po seji je izjavil g. Predavec napram novinarjem, da bodo poslanci izrabili čas počitnic za agitacijo. V Beogradu ostanejo samo dve do tri vodilne osebe, da vzdržijo kontakt z opozicijskimi strankami.

Kakšna povelja je prinesel dr. Lorković od Radića?

Predvsem je zasigural sebi mandat. — Radić pušča svojim poslancem proste roke.

BEOGRAD, 12. apr. Dr. Lorković je prispel z Dunaja v Beograd, kjer je v konferenci s poslanci HRSS omenil Radićevo izjavo, da so hile njegove izjave v "Morningpost" in "Die Stundea" iz trte izvirne. Radić se strinja s politiko poslancev svoje stranke in jim prepušča proste roke v izvedbi programa opozicijskega bloka.

ZAGREB, 12. apr. Kakor se izve, je dr. Lorković dobil na Dunaju od Radića obvezno obljubo, da bodo Radićevci pri prihodnjih volitvah glasovali za več kandidatov Hrvatske zajednice, predvsem za dr. Lorkovića in dr. Trumbića. Trumbić bo kandidiral v Zagrebu in

Dalmaciji. Z druge strani zopet se pa čuje, da glede odhoda Radićevcev v parlament še vedno ni enotnega naziranja v stranki. Več poslancev je le po težkem boju pristalo na to, da so oddali poverilnice. Neki poslanec-kmet iz Like pa je naravnost odklonil, da bi šel v Beograd. Ker agitatorji pravaške stranke to spretno izrabljajo, namerava Radić v vodstveni seji stranke sprožiti vprašanje, ali bi oni poslanci, ki so že položili prisego, ne bili pripravljeni pri prihodnjih volitvah odstopiti od kandidatur, da se bo tako frankovsko agitacijo lažje pobijalo.

Vlada za pomoč po povodnji prizadetim krajem.

Vode še rastejo. — Za prvo sanacijsko akcijo en milijon dinarjev. — Škode doslej nad 10 milijonov dinarjev. — Nemške reparacije.

BEOGRAD, 12. aprila. Voda je danes narasla za 10 cm. Sava meri danes 63 m. Zemun je v nevarnosti pred poplavo. Iz vseh krajev ob obalah Save in Donave javljajo o povodenjskih katastrofah.

BEOGRAD, 12. aprila. Vlada je imela danes od 11. do 12. ure kratko sejo, v

ne zmagoval dela, ki vsled gospodarske strah zahteva čim hitrejšega reševanja.

Obstaja tudi bojazen, da bi rešitve v posameznih stvareh ne bile skatane, z deseterje prakso in potrebo, ker ovirajo v Slavoniji (z Dalmacijo vred) še obrtni red bivše avstrijske zakonodaje, ki se bistveno razlikuje od v Srbiji veljavnega zakona o radnjah. Neizbežna posledica bi bila, da bi se pri reševanju stvari obrtne stroke via facti uvedel ravno kar imenovani srbijanski zakon, ki ga pridobitni krogi prečanskih pokrajin v tej sestavi kakor je odklanjajo.

Zakoni o upravni razdelitvi države predvidevajo, da se narod v samoupravnih telesih oblasti, srezov in občin sam upravlja in skrbi za napredek v onih gospodarskih panogah, ki zadevajo samo dotično pokrajino in nimajo širšega pomena za državno celoto. Brez dvoma je, da spada v ta okvir skrb in upravljanje poslov naštetih gori pod 1-8, ki jih namerava naredba -

1924 št. 2888-21 odtegniti velikim županom in oblastnim skupščinam pridržujoč jih ministru trgovine in industrije.

Pri vseh gori navedenih poslih gre za stvari in sredstva, ki so gospodarskega značaja in izrazito lokalnega pomena, kjer bo veliki župan na podlagi svojega poznavanja krajevnih razmer in potreb pri njih reševanju lažje zadel rešitev, ki bo zadovoljevala interes naroda in pokrajine.

Zato smatramo, da bi bila najprikladnejša rešitev kompetenčnega vprašanja v tem smislu, da bi se dosedanja kompetenčna oddelka ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani v celoti, toda ločeno z ozirom na teritorij, prenesla na velikega župana v Ljubljani in Mariboru.

Razen tega je interveniralo oblastno tajništvo JDS v Mariboru preko poslanca Reiserja in min. n. r. dr. Žerjavi pri Samostojnem demokratskem klubu. Prepričani smo, da uspeh ne bo izostal.

din. Prvi krediti se bodo porabili za nabavo krme za živino in zgradnjo porušeni hiš. V prihodnji seji bo min. svet o tem podrobno razpravljalo. Minister šume Kojić je pooblaščen, da naroči iz Nemčije na račun reparacij potrebni material in stroje za preprečenje ponovnih povodenjskih nevarnosti. Razpravljalo se je tudi o nemških reparacijah. Naša vlada se bo v tem vprašanju priključila francoskemu stališču.

PAŠIĆ ZOPET V AVD. ENCL.

BEOGRAD, 12. aprila. Danes dopoldne je bil Pašić v avdienci pri kralju. Poprej je imel konference z Jovanovićem. Svet. Pribečevićem in Triskovićem.

DIPLOMATSKA POJEDINA PRI NINČIĆU.

BEOGRAD, 12. aprila. Za danes je povabil minister za zunanje zadeve dr. Ninčić angleškega in francoskega poslanika na dejeuner, kateremu bodo prisostvovali tudi razni diplomatski uradniki.

VELIKO NEURJE V AVSTRIJI.

Orkan in sneg. — Velike zamude vlakov. — Ogromna škoda v gozdovih in na sadnem drevju.

DUNAJ, 12. aprila. (Izv.) Minulo noč je vladalo tukaj strahovito neurje, ki je povzročilo ogromno škodo. Proti večeru je nenadoma pritisnil mraz. Severni veter se je spremenil v pravcati orkan, ki je ruval drevje. Od Dunaja do Semeringa je zapadel 20 cm debel sneg. Ob železniški progi je polomil veter skoraj vse brzojavne droge. Proga je bila mestoma zasnežena. Ponočni vlaki so imeli radi tega daljše zamude.

GRIDEK, 12. aprila. (Izv.) Danes ponoči je razsajal zlasti po Gornještajerskem strahovit orkan, ki je povzročil ogromno škodo. Brzojavne zveze so vse potrpane. Od Gumpoldskirchena do Vösslana so polomljeni vsi brzojavni drogi, in to nizko pri zemlji, kot bi bili odžagani. Po gozdovih in na sadnem drevju je škoda neprecenljiva.

Reparacijska komisija o poročilu strokovnjakov.

PARIZ, 11. aprila. Reparacijska Komisija je danes sklenila sledeče: Reparacijska komisija je mnenja, da tvorijo poročila izvedencev praktično podlago za rešitev reparacijskega vprašanja. Da se čim bolj olajša in pospeši uveljavljanje programa strokovnjakov, namerava reparacijska komisija priporočiti prizadetim vladam končne sklepe poročil, ki se jih tičejo. Kljub temu pa namerava reparacijska komisija pridržati si potrdilo in iniciativo, dokler ne bo nemška vlada pokazala volje, da hoče sodelovati pri izvedbi načrta strokovnjakov. — Vsled tega bo 17. tm. sprejela izjavo poslancev nemške vlade v slučaju, da ta ne pošlje pismenega odgovora. Sk. — Je bil takoj naznanjen komisiji za vojne dolgeve.

Lloyd George obolet.

LONDON, 11. aprila. Lloyd George je zbolel na bronhitisu. Njegovo stanje je resno.

Angleški rudarji odklanjajo posredovalni predlog.

LONDO, 11. aprila. (Wolff). Pri glasovanju med rudarji o mezdnem predlogu, je bil ta odklonjen s 338.550 napram 222.392 glasovom. Ta izid pa še ne bo imel za posledico stavke.

Borzá.

CURIE, 12. aprila. (Izv.) Predborza Pariz 34.05, Beograd 7.10, London 24.70, Praga 16.90, Milan 25.15, Newyork 569.50, Dunaj 0.00805.

Politično obzorje.

Problemi demokracije.

Izjave dr. Beneša.

V najnovejšem času se je vršila v Pragi cela vrsta predavanj o demokraciji in njenih problemih. Zadnje dni je govoril o tem vprašanju tudi minister dr. Beneš, eden najizrazitejših politikov demokracije v Srednji Evropi.

Po njegovem mnenju leže največje težave demokracije v oligarhiji, ker se vsaka družba deli na skupine, ki jih vežejo skupni interesi. S pomočjo teh skupin ali političnih strank nastaja praktična demokracija. Politični boj pa zahteva diktaturo, ker ni mogoče čakati na diskusijo, ki je osnovni element demokracije. Zato je demokracija prisiljena posnemati monarhijo, vsaj v toliko, da ustvarja vodje za boj. Na ta način nastaja v strankah oligarhija t. j. odločanje jih samo nekoliko; tudi parlament je večalimani oligarhija, če ga postavimo v razmerje napram volilecem. Tu je ravno najnepopolnejša točka demokracije. Temeljno vprašanje demokracije je: kako rešiti načelo avtoritete. Od tega zavisi njen obstoj. Moderni demokracijski državljani priznava zgolj tako avtoriteto, ki sloni na sporazumu vseh družabnih razredov, na poznavanju vseh resničnih okoliščin; na moralnem dostojanstvu in politični sposobnosti. Na ta način postaja problem demokracije problem odgoje voditeljev in vzgoje naroda.

Dr. Beneš je izjavil dalje, da današnja demokracija ne prodira zgolj v politično življenje, temveč tudi v kulturno, gospodarsko, družabno in zasebno. Opozoril je na dejstvo, da se za pravo demokracijo šele borimo, ker se nahajamo v fazi prehoda med monarhizmom

in demokracijo. Doslej je demokracija le še ideal, ki se mu približujemo; ona stoprav nastaja in je treba da se borimo zanjo in da ji pomagamo. To krizo, ki jo preživlja današnja demokracija, iskorišča in zlorablja protidemokracija.

Demokracija se mora boriti v dveh praveh: proti pretiranemu, nepravilno umevanemu nacionalizmu in proti levčarskemu gibanju, ki demokracijo načeloma zanika. O boljšeizmu je dr. Beneš dejal, da vsebuje v sebi protidemokracijske, a tudi ultrademokracijske elemente. Ni dvoma o tem, da zgodovinski materializem in misel razrednega boja stojita v nasprotju z demokracijsko filozofijo humanitete. Boljševizem se s svojimi teorijami o sili in nasilju veliko bolj približuje nasilni filozofiji buržajskega protidemokracijskega pokreta. Sistem sovjetov in nova organizacija boljševiške ustave je poizkus, približati se direktni vladi širokih narodnih mas, odstraniti notranjo oligarhijo in izpolniti glavno pomanjkljivost demokracije z ustanovitvijo demokracijskejših naprav. V praksi se je ta poskus izjalovil, ker se demokracija ne more zagotoviti s še bolj demokracijskimi napravami kot so ljudje sami.

V celoti lahko trdimo, da je demokracija s svojo filozofijo revolucionarna, dočim so njene metode evolucijske. Na demokracijo je treba gledati kot na velik politični in filozofsko-zgodovinski pokret. Ona se že tri stoletja bori za zmago, v resnici pa zmaguje le korak za korakom. Bodočnost svetovnega mira zavisi v veliki meri od zmage mednarodne demokracije na vsem svetu.

Sedanja struktura češkoslovaškega parlamenta.

Po prihodu novoizvoljenih zastopnikov iz Podkarpatske Rusije.

Češkoslovaški parlament je po nedavnih volitvah v Podkarpatski Rusiji v toliko kompletiran, da šteje sedaj 294 članov. Relativno najmočnejša stranka so soc. demokrati z 52 mandati. Stranka, ki je prvotno prišla v parlament z 71 zastopniki, a se je pozneje iz nje izločilo 34 poslancev, ki so ustanovili posebno komunistično stranko, vodi danes konstitutivno državno politiko v zvezi z meščanskimi strankami v smeri demokratizacije in socializacije družbe in republike. Edini njen večji uspeh je, da

je pripravila teren za zakon o delavskem zavarovanju. Njeni vodje so Němec, Stivin, Tomašek i. dr. Glavni organ je »Pravo lidu«. Za kulturno delo ima posebno Delavsko akademijo, za telesne vaje svoje Delavsko telovadno društvo.

Druga najmočnejša stranka je republikanska podeželska stranka (agrarci) z 42 poslanci. Min. preds. Švehla je tudi predsednik stranke. Zakleta sovražnica komunizma, je izvrstno organizirana, propagira kmetijsko združništvo. Glavni njen organi so »Venkov«.

Romantika je napovedala vojno klasicizmu, ki je bil socialno in politično izražen v prosvetljenem absolutizmu, duhovno pa v suhem umovanju. Klasicizem je običal pri vnanjih oblikah in je preveč zanemarjal srce in voljo. Ko so se pojavili klicarji nove miselnosti, si je svet oddahnil in mladi rod je razvil docela nove bojne prepore. To, kar so ljudje v času prosvetljenega absolutizma zametavali, so mladi povzdigovali in negovali. Od aristokratizma je vodila pot v ljudstvo, k najširšim slojem. — Znanstveniki so proučevali njega preteklost, življenje, verovanje in mišljenje, pesniki so opevali prirodno blaženost, lepoto dežele in vaško življenje; narodne pesmi in povesti, ki so se jim poprej vsi posmehovali, so postale romantikom vzor poezije. Vse je šlo za tem, da se življenje poenostavi, da pa pridejo do veljave njegovi neštествni odtenki in da postane človeška družba pestrejša, bogatejša, zato pa tudi srečnejša.

Romantika je tedaj bila izraz demokracijskega stremljenja, ki je rušilo dinastične in aristokratske okove in je dajalo tudi manjšim narodom, ki niso živeli neodvisno, možnost, da razvijejo svoje individualne sile. Bil je to pokret zdravega individualizma, ki je bil v skladu z razpoloženjem takratne družbe. V znanosti, filozofiji, umetnosti, zgodovini, v družabnem življenju, v modi — povsod je bilo čutiti prebujenje srca in čustev.

Kako je bilo takrat na Slovanskem jugu? Tudi tu je zavel blagodejen veter novega evropskega gibanja in raztopil snežene zamete. Na zapadu, v slovenskih deželah, so romantični vplivi odstranili

Tretja stranka po moči je stranka nemških socialnih demokratov z 29 mandati. Zastopa bolj nacionalistično nego socialistično stališče. Zadnji čas stranka progresivno nazaduje. Njen organ je »Sozialdemokrat«.

Komunistična stranka Češkoslovaške je po zadnjih volitvah v Podkarpatski Rusiji narasla na 27 mandatov in je edina stranka v državi, v kateri so zastopane vse narodnosti in vere. Njena organizacija je zelo dobra. Vodijo jo dr. Šmeral, Muna, dr. Kreibich itd. Njen organ je »Rudé Pravo«.

Peta najmočnejša stranka je »stranka češkoslovaških socialistov« (narodni socialisti) z 24 zastopniki. Pred letom je preživela težko krizo. Lani je slavila 25-letnico obstanka. Vodijo jo Klofač, Spatny, Franke itd, njen član je tudi minister za zunanje zadeve dr. Beneš. Njen organ je »České Slovo«.

Narodna demokratska stranka (dr. Kramářeva) ima 19 poslancev in 3 hospitante. Njeni glasili sta: »Narodni listy« v Pragi in »Lidove Noviny« v Brnu.

Klerikalna stranka ima 21 mandatov. Je zelo dobro organizirana. Vodijo jo Šramek, Myslivec, Hrušan i. dr. Pod Avstrijo je vodila habsburško politiko. Večino svojih pristašev ima na Moravskem. Njen organ so »Lidové listy«.

Nemški agrarci imajo 13 mandatov; slovaški avtonomisti ali klerikaleci (Hlinkova stranka) z 11 mandati zahtevajo po Radičevem vzoru federacijo slovaške države s Češko; nemški nacionalci imajo 10, nemški krščanski socialisti 9, stranka čeških obrtnikov 6, nemški narodni socialisti 5, madžarski krščanski socialisti 4, socialistično ujedinjenje (narodno-socialistični disidenti) 5, nemška svobodomiselnost 2, madžarski agrarci 2 in 2 sta divjaka.

Vlado tvorijo češki soc. demokrati, češki agrarci, narodni socialisti, klerikaleci in narodni demokrat iz 164 glasov v parlamentu, dočim ima opozicija 130 glasov.

Politične vesti.

* Končna odločitev. Vlada je v svoji seji 11. tm. zvečer sklenila, da se narodna skupščina odgodi in skliče za 3. maja. Kralj je sklep odobril. Dne 3. maja se bo prečital v skupščini ukaz o razpustu skupščine in razpisu novih volitev, ki bodo 3. avgusta.

* Dr. Žerjav pri kralju. Dne 11. tm. je bil g. dr. Žerjav, minister n. r., v avdi-

veščtoleten grušč, ki ga je protireformacija znosila na komaj izorane brazde slovenskega kulturnega orača Primoža Trubarja. Po načelnem boju med škavskim ilirizmom in kajkavskim slovenstvom se je ustalil slovenski slovenski jezik; iz njega se je razvil samostojen kulturni tip, ki je dobil v Presernu svojega velikega duhovna, Hrvatski ilirizem je dvignil prapor južnoslovenskega narodnega jedinstva in je razbijal regionalne ograje. Kajkavščina in druga narečja, ki so imela svojo skromno slovstvo, so se umaknila pred škavskim književnim jezikom; z njim je bil položen temelj narodnemu jedinstvu Srbov in Hrvatov. Srbi so preživljali dobo vsestranskega preporeda. — Pred nekaj desetletji so šumadijski kmetje osnovali narodno državo. Menih Dositej Obradović je prinesel srbstvu s svojih daljnih potovanj prve bogatejše darove evropske prosvetljenosti. Vuk Stefanović Karadžić, ena najmarkantnejših srbskih figur 19. stoletja, pa je postal apostol novega gibanja romantike. Vuk in Gjuro Daničić sta vodila pravo pisno vojno, ki o nji še spregovorimo; hotela sta najčistejšo srbohrvatsko ljudsko govorico povzdigniti na slovenski jezik. Z njima je delal Slovenec Kopitar. Tako so se v luči evropske romantike zbirali prvi nositelji južnoslovenske misli v nje konkretni obliki. Vuk Karadžić, Gjuro Daničić in Kopitar so živeli na Dunaju, tačas velikim prevodnikom zapadnih struj in so bili celo v osebnih stikih z vodilnimi nemškimi romantiki in s predstavitelji sličnega pokreta na Češkem, Slovaškem in Poljskem. Vuk je začel pod vplivom slov-

jenci pri kralju in mu je poročal o političnem položaju v Sloveniji. Kralj se je zlasti zanimal za razmejitve z Italijo.

* Dr. Wilfan vendar izvoljen. Končni skrutinij glasov je pokazal, da je dr. Wilfan vendar le izvoljen. Dobil je 500 preferenčnih glasov več nego dr. Stanger. Največ glasov ima vsekakor dr. Besednjak. Natančne številke še niso znane.

* Politična pojedina v Parizu. Pri pojedini, ki se je vršila te dni na čast rumunski kraljevi dvojici v palači Elysée v Parizu, je imel predsednik Millebrand napitnico, v kateri je primerjal osvobojenje Alzacije-Lorene in Besarabije ter naglasil, da je Francija sklenila z vsemi prijateljskimi narodi defenzivne pogodbe, ki so predvidene v paktu društva narodov, v smeri obrambe mirovnih pogodb. Slednjič je izpil čašo na ojačenje vezi med obema narodoma. Rumunski kralj se je zahvalil za prijateljsko pomoč zaveznikov, ki je Rumuniji pomagala, da je premagala težkoto, ki so nasprotovale stoletnim zahtevam. Zahvalil se je za prijateljstvo in zagotavljal, da vodi Rumunija tako kakor Francija politiko miru, ki sloni na lojalni izvedbi mirovnih pogodb.

* Mož »prevladujoče duševne sile«. Mariborski »Straža« se zdi angleška revija »Our World« jako odlična, ker slika dr. Korošca kot moža »prevladujoče duševne sile«. Nam je pa znano, da si je dal Korošec ta članek na Angleškem naložiti naročiti v onih dneh, v kojih je mislil, da se bode končno vendarle s pomočjo Radičevcev dokopal do ministrskega stolčka. Kaka smola! Mož »prevladujoče duševne sile« je moral doživeti svoj zaslužen »fijasko«. V angleški reviji »Our World« naročeno poveličevanje se je spreobrnilo v smešenje. Angleži namreč zdaj vedo, da ni slavljent dr. Korošec v Jugoslaviji mož »prevladujoče duševne sile«, temveč le navadna figura, ki je v politiki odfrčala pod mizo. Kaj sedaj? Škofom ni bil imenovan, ministrski stolček se je razblinil v nič, treba bode torej potrpežljivo naprej »fretati« in znova plezati po hrbtih svojih klerikalnih backov proti Beogradu. Gospod imajo pač pri modercih več sreče nego v politiki, kar vzbuja v rahločutnih srcih usmiljenje. »Straža« in »Slov. Gospodar« pa se razburjata, se jezita nad demokracijo, razsajata po rovtarsko in se v svoji znani maščevalnosti dereta, da je zopet korupcija na pohodu, da pride nova nesreča in gorje in bogve kaj še vse. Nam se pri vsem tem zdi resničen pregovor: »Kadar osel riga, se ljudje smejejo.«

ga Grimma zbirati srbske narodne pesmi, povesti in jezikovno blago, kakor se je Grimm učil srbohrvščine, da bi se mogel naravnost pri vrelu napiti čiste studenčnice srbske narodne poezije. Tako se je začela velika preobrazba slovenskega juga, najprej seve v kulturnem smislu.

Srbsko nacionalno življenje se je takrat razvijalo v dveh praveh, kakor je bilo razdeljeno v zapadno in vzhodno plat. Vzhodna je bila tedanja kneževina Srbija, ki je tičala napol v turški preteklosti; tu se je narodno življenje izropavalo v težnji, da se ustvari močna državna organizacija, vse drugo je bilo podrejenega značaja. Drugače je bilo na zapadu. Tu — v Vojvodini in Sremu — je bila politika predvsem kulturna, podvržena bogatim vplivom z zapada. Novi Sad je dobil častno ime »srbske Atene«, središče srbskega literarnega in miselnega življenja. Vojvodina je bila najozi prevodnik zapadne kulture na vzhod, na Balkan. Leta 1847. se je tu pojavila »zarja novega dne srbske literature«, kakor pravi Gjuro Daničić. Izšlo je 77 srbskih knjig in časopisov, kar znači v primeri s prejšnjimi leti velik napredek. Tega leta je izšel znameniti Vukov prevod Nove zaveze, potem je ugledala beli dan pesniška zbirka komaj 23letnega pesnika Branka Radičevića. Še večjega pomena — zlasti v političnem smislu — je bilo l. 1848. To je zlato leto vojvodinskega srbstva. Začelo se je bogato in vsestransko narodno delo.

(Dalje sledi.)

Branko Radičević in njegova doba.

(Predaval B. Borko na Brankovem večeru v Mariboru dne 6. aprila).

1. Otroci svojega časa.

Kakor Dioniz, ovenčan s trsnim listjem, veder in masmehljan, stoji Branko v Pantheonu srbske literature. Z njegovim imenom je združena impresija razigrane, neskrbne mladosti. Saj je Branko posestljiva mladost. A ni samo osebna mladost. Radičević je tudi tip narodne mladosti. V njegovi dobi — sredi 19. stoletja — so se godile v zapadni Evropi in na slovanskem jugu velike izpremembe. Pomlad nove, demokracijske Evrope je pogmala tudi na srbskih tleh bujno brstje in cvetje. V okvirju sodobne evropske socialne in kulturne preobrazbe je nastopila na vsem Slovanskem jugu tista preporodna doba, ki je začela smotreno pripravljati to, kar imamo danes pod streho. Od Adrije do Morave, od Mure do Donave so ležale sveže izorane brazde. Drug za drugim so prihajali sejanci. Ob zori narodnega prebujenja so padala semena in bogatila domača gruda. In dionizijska sila, ki prožema vse, kar živi in raste, s svojimi sokli, je bila sila narodnega pomlajenja.

Vzhod se je obračal proti zapadu. — Odtod je prihajalo novo življenje — varljivo opojno, kakor vse, kar prihaja na novo. V duhovnem življenju je prevladovala romantika, v socialnem so se izražala načela francoske revolucije, v političnem življenju pa so prihajala do polnega poudarka narodnostna stremljenja.

Českoslovaški teden.

Č Smrt seniorja slovaških novinarjev. V Trečinu je umrl znani slovaški žurnalista Dušan Porubský, glavni urednik bratislavskih »Uradnih novic«. Pokojnik se je mnogo udeleževal slovaškega narodnega in političnega življenja. Bil je tudi velik prijatelj zblizanja z Jugoslavlani. Več mu spomin!

Č Razstava slovenskih umetnikov v Hedeninu vzbuja mnogo zanimanja. Otvorjena bo v nedeljo dne 13. tm. Razstave se udeležijo tudi nekateri moravski umetniki; od Slovencev bo zastopanih 20 večinoma mladih umetnikov. Češki listi se pred otvoritvijo opozarjajo na pomen hodonske razstave.

Č Odmovi srbske tragedije pred češkim sodiščem. Pred poroto v Jičnu sta minule dni stala bivši urednik krajevograjke »Osvěty Lidu« prof. Mlynář in sedanji urednik Josef Jahoda. Tožil ju je bivši kapetan Urban, ker sta mu očitala razna nečedna dejanja v avstrijski in českoslovaški armadi. Kapetan se pravzaprav piše Ugrešič. Leta 1917 je izpremenil ime, ker se je bal, da ga bo kdo klical na odgovornost zaradi dejanj, ki jih je baje storil kot avstrijski častnik za časa okupacije v Srbiji. Njegovo ime spravljajo v zvezo s pokoljem v Prnjavoru, ki je bil eden najstrašnejših prizorov v svetovni vojni. — Oba obdolžena je porota oprostil, proti Urbanu-Ugrešiču pa se bo preiskava nadaljevala.

Č Smrt slikarja Pirnerja. V starosti 70 let je umrl v Pragi znani češki slikar Pirner, profesor slikarske akademije. Velik del današnjih znanih českoslov. slikarjev se je izsolalo pod njegovim vodstvom. Predsednik Masaryk je bil njegov osebni prijatelj in ga je obiskal še nekaj trenutkov pred smrtjo.

Č Organizacija českoslovaške narodne cerkve. Českoslovaška cerkev, ki je nastala l. 1920 kot reakcija proti rimskokatoliškemu kleru, se je zelo naglo razširila širom Českoslovaške in je dobila toliko pristašev, da se sedaj pripravlja k volitvam patrijarha. Volilo se bo v petih diocelah: praški, moravski, sleziški, slovaški in izhodno-češki. Omenjajo štiri kandidate, od katerih ima največ izgleda ustanovitelj dr. Farský. Na Binkošti se vrši v Pragi kongres te cerkve, ki bo potrdil izvolitev novega patrijarha.

Č Monumentalno delo o Českoslovaški. Češka Akademija znanosti in umetnosti bo izdala skupno z Masarykovo akademijo dela veliko znanstveno delo o Českoslovaški, ki bo obsegalo vse panoge, tičejo se českoslovaške domovine. Razdeljeno bo na 10 samostojnih delov (prirodnoznanstveni, antropološki, filološki, zgodovinski, ustavotvorni, ekonomski, socialni, literarni, umetniški, narodnoprosvetni, tehnični in higijenično-sanitarni).

Č Srednješolska reforma. Poseben odbor čsl. ministristva prosvete je izdelal definitivni predlog za reformo srednjega šolstva. Po tem predlogu bo trajala učna doba na srednjih šolah 8 let, toda tako, da bodo lahko oni dijaki, ki ne mislijo nadaljevati študij na visoki šoli, izstopili s popolno izobrazbo že v sedmem letu. Normalen tip srednjih šol bo v prvih štirih razredih v vseh šolah enak in se bo šele s petim razredom razcepil v dvoje panog. V vseh teh šolah se bo predaval razen učnega jezika tudi še en jezik v državi bivaajočih manjšin (nemški oz. madžarski). Od tretjega razreda dalje je francosčina ozir. angleščina obvezen predmet, a od petega razreda v šolah z latinsko podlago latinščina. Od sedmega razreda se predava v vseh šolah še en slovanski jezik. Razen normalnega tipa bodo upeljani v omejenem številu še posebni srednješolski tipi in sicer: a) klasičen tip, ki se od normalnega razlikuje v toliko, da je že od drugega razreda upeljana latinščina, od četrtega francosčina, od petega grščina, b) Slovanski tip, ki se v prvih štirih razredih krije z normalnim tipom, od petega razreda dalje pa se obvezno upelje ruski, od sedmega pa še kak drugi slovanski jezik.

Č Prva českoslovaška znanstvena ekspedicija na vzhod. S pomočjo českoslov. znanstvenih in finančnih krogov se pripravlja prva českoslov. znanstvena eks-

pedicija na vzhod in sicer pod vodstvom znanega orientalista dr. B. Hroznja, avtorja prve slovnice prastarega hetitskega jezika. Sedanja ekspedicija bo posvečena izkopavanju hetitskih ostankov. Na intervencijo dr. Beneša je dala asirsko-francoska vlada dovoljenje za izkopavanje v Siriji in na vzhodu od Genezareskega jezera. Dalje je francoska vlada obljubila moralno podporo za českoslov. izkopavanja v Mezopotamiji, a angorska vlada za izkopavanje v Mali Aziji. Dr. Hrozny upa najti sledove starega mesta Kaneš, ki je več tisoč let pred Kristom imelo veliko vlogo za asirsko-babilonske narode. Na čelo javnega zbiranja za ekspedicijo se je postavil sam predsednik Masaryk z zun. ministrom dr. Benešem. Industrijski in bančni krogi so pozvali posebno finančno akcijo. Tako bo Českoslovaška nadaljevala nekdanje delo Avstro-Ogrske na znanstvenem proučevanju orientalskih starin.

Č Prvi ruski govor v českoslovaškem parlamentu. V sredo je govoril v praškem parlamentu prvi nar. poslanec iz Podkarpatske Rusije dr. Gagetka. Govoril je v ruskem jeziku. Bil je to prvi ruski govor v českoslovaškem parlamentu in je hkrati izvenen v apel k skupnemu delu českoslovaškega in ruskega naroda.

JDS.

Shodi v Murski Soboti, Pucineh in Čupšineh v Prekmurju se vrše v nedeljo 13. in ne 23. tm., kakor je pomotoma stalo v številki od petka.

Dnevna kronika.

— Obisk italijanskega kralja v Beogradu. Rimski listi poročajo, da bo italijanski kralj Vittorio Emanuele posestil Beograd krog 15. septembra.

— Največja poplava zadnjih sto let. Sava in Donava sta v noči od petka na soboto še bolj narasli. Pri savskem pristanišču v Beogradu je voda vdrila v kleti brodskega sindikata. V Beogradu že nad 100 let ne pomni take poplave. Paroplovni promet od Beograda naprej je popolnoma ustavljen. Smatra se, da je voda danes dosegla najvišje stanje in bo začela upadati. Škoda, ki se ne da niti približno preceniti, je ogromna.

— Dober želedec. Znani junak iz Like Marijan Matijević predvaja v Kotoribi svoje atletske predstave. Da pokaže ljudem vse, kar se zna in premore, poje po predstavi pred vsem občinstvom 4 in pol kg težkega janjca. To še sicer ne bi bila bogve kaka senzacija, toda za nameček poje tudi vse janjeve kosti, ki jih zmelje z zobmi kakor z mlinskimi kamni. Nato da napraviti zapisnik o svoji pojedinici, ki ga podpisujejo različni strokovnjaki: mesarji, gostilničarji itd. Ta zapisnik se potem izobesi kot kaka diploma v gostilni ljudem na ogled.

— Obsojen na smrt. Iz Gospiča poročajo, da je bil pri tamkajšnjem sodišču obsojen na smrt zidar Jure Baričević. Koncem preteklega leta je z revolverjem ubil svojega sodruga Josipa Bilena v Jablanu.

— Živa pokopana. Iz Bosanske Krupe poročajo sledeč tragičen slučaj. Pred nekoliko dnevi je umrla, vsaj kakor so sostanovaleci ugotovili, neka muslimanka pri porodu deteta. Umrla je ob dveh popoldan, pokopali so jo pa že ob štirih. Pri muslimanih je namreč običaj, da se mrliča takoj pokoplje. Ko se je ta večer vračal hodža iz džamije, ki se nahaja na pokopališču, kjer so pokopali umrlo ženo, je slišal neko tužno zavijanje iz svežega groba. Priznoven hodža se je tako prestrašil, da je urnih krač pobegnil domov in je povedal takoj svoji ženi, kar se mu je pripetilo. Ta je takoj razglasila sum, da je umrla hanuma (hčerka uradnika Sulejmana ef Budžića) živa zakopana, ker je bila še topla, ko so jo mrtvo skopali. Zamolklo je čanje iz groba, kot da bi kdo prosil pomoči. Je slišal še več oseb. Glas o tem se je takoj razširil po celotnem mestu, ven-

dar je politična oblast doznala, za to šele po preteku 24 ur. Mestni poglavar je takoj zaslial osebe, ki so slišale iz groba tajinstvene glasove. Na zahtevo očeta umrle hanume pa se trupla ni odkopalo, ker bi po preteku 24 ur itak bilo prepozno za rešitev njenega življenja. Če bi pa truplo izkopali in bi se ugotovilo, da je hčerka še v grobu živela, bi njegovo sree počilo od žalosti, ko bi izvedelo za grozne bolečine ljubljenega otroka.

— Svobodni zakon s krvavim koncem. V Slavoniji nekateri ljudje zagovarjajo tkzv. svobodni zakon, ker so uverjeni, da ljubezen med dvema obstoja samo od njune poroke. Kakor hitro se poročita, ta ljubezen izhlapi, kakor vonj iz odprte steklenice parfuma. Ako torej tak neprijatelj zakona, a prijatelj žensk, hoče živeti zajedno s svojo ljubico, sklene z njo svobodni zakon. Isto je storil tudi Dušan Banić z Ružo Graovac v Humvaroš. Ta svobodni zakon pa je sčasoma postal običajen in sličen vsem drugim zakonom s to razliko, da ni bil sklenjen pred popom v cerkvi. Ruža se je čez nekaj let naveličala svojega moža Dušana in zaradi tega je prišlo med njima šestokrat do prepira, ki je končal navadno s pretepom. Nekega dne je obiskal Ružo njen stric Josip Burungoj. Med obiskom sta se zakonce sprla in začel se je pretep. Stric je pomagal Ruži in med pretepom je eden od njiju zgrabil sekuro (ne ve se ali Ruža, ali njen stric) ter udaril Banića po glavi, ki je kmalu nato umrl. Strica in Ružo so zaprli. Tako je končal ta »svobodni zakon« na eni strani z grobom, na drugi z ječo.

— Protizidovski pokret v Rumuniji. Se zadnji čas vedno bolj širi, zlasti med kmečkim prebivalstvom. Vlada je radi naraščajočih nemirov in krvavih izgredov v nekaterih pokrajinah proglasila obsedno stanje, med drugim tudi v Bukarešti.

— Maksim Gorkij v Italiji. Praški listi javljajo, da je slavni ruski pisatelj Maksim Gorkij, ki je celo zimo prebil v Marijinih Laznih radi zdravljenja, te dni odpotoval v Italijo, v mesto Neapel, kjer bo ostal nekaj mesecev.

— Štrajk na berlinski operi. Pred par dnevi so začeli stavko na berlinski operi vsi zborni pevci in vse baletne plesalke. Ker so pogajanja ostala brezuspešna, se je generalni intendant odločil, da odpusti vse štrajkujoče in sestavi nove zборе. Novi zbori bodo sestavljeni tekoni 24 ur, ker je v Berlinu vse polno brezposelnih pevcev in baletnih plesalk.

— Neobičajna oporoka. V Washingtonu je pred kratkim umrl nek Švicar, bogat urar. Njegova oporoka je izzvala silno senzacijo. On je razdednil celo svojo obitelj, a ves imetek čez 200 tisoč dolarjev je ostavil gospej Wilson, ženi pokojnega predsednika. Vse je mnenja, da je pokojni napisal oporoko v delni trenutni blaznosti.

— Novi strupeni plini. Mlad londonški inženir Mr. Grindelle Matew trdi, da je iznašel nove strašne smrtonosne pline. Novinarjem je izjavil, da ti plini lahko uničijo vsako življenje. Naperil je svoje pline na neko miš v distanci 65 seznjev in miš je v tistem času poginila. Inženir trdi, da bo lahko, če mu uspe dovršiti ta izum, obustavljati vse motorne sile, ustavljal aeroplane, ubijati na distanco vse, kar je živo. Izumitelj bo v kratkem času na nekom skritem kraju v severni Angliji priredil poskuse za novinarje in druge oblasti.

— Žrtve kuge v Indiji. V mesecu marcu 1924 je v Indiji umrlo na kugi 25 tisoč oseb. V tem mesecu pa kuga že jenjava.

— Nahod? Glavobol? Zobobol? Trganje? Odrečje večkrat mišice in živci? Prijetno čuvstvo kreposti primese pravi Fellerjev Elzafluid! Najboljše hišno sredstvo, lajša bolečine, osvečuje in jača ter čez 25 let priljubljen kosmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilja: lekarnar Eugen v. F. v. Stubica donja, Hrvatsko

Ptujske vesti.

Ptuž. Dramatično društvo uprizori v ponedeljek 14. tm. ob 20. uri z gostovanjem članov Nar. gled. v Mariboru Milčinskijevo narodno pravljico »Mogočni pristan«. Opozorjamo občinstvo na to prireditve, ki bo z bogato inscenacijo zabavala mladino kot čarobna pravljica, odrasli bodo pa videli v njej zdravo humoristično satiro, kakršno nam more ustvariti edino Milčinski. Glasbene točke vodi osebno komponist g. V. Parma. Ptujčani, ne zamudite prireditve, ki bo vam nudila največ užitka v letošnji sezoni, po predstavi pa pridite v Narodni dom, kjer bomo male pokramljali z našimi gosti.

Celjske vesti.

Celjsko mestno gledališče. V nedeljo 13. tm. se vrši repriza Schillerjeve drame »Kovarstvo in ljubezen« za ab. B. V torek, dne 15. tm. se vrši namesto vpriporitve Knoblauchove komedije »Favne« operni in koncert, večer Šimenc-Svajgerjeva. Abonentom se rezervirajo sedeži do ponedeljka dopoldne.

Osebnost. Za uradnega slugo pri upravnem sodišču v Celju je imenovan Jos. Babželj.

Poskusno kuhanje s plinom v Celju. Da se celjske gospodinjice lahko prepričajo o vseh prednostih plina pri kuhanju, je mestni magistrat celjski odredil poskusno kuhanje s plinom v gospodinjstvi šoli, ki se bo vršilo skozi dva meseca, vsaki ponedeljek in četrtek ob 15. uri. Prvi poskus se vrši v ponedeljek dne 14. aprila tl.

Predavanje o davkih, ki ga je imel dne 9. tm. v celjskem Nar. domu g. nadupravitelj Meglič iz Maribora, je bilo zlasti slabo obiskano od pridobitnih slojev, za katere je bilo predavanje v prvi vrsti namenjeno. Občinstvo je sledilo izvajanju g. predavatelja z velikim zanimanjem in je raznim njegovim umestnim predlogom glasno pritrdjevalo.

Razprodaja orožja. V poslopju okrož. sodišča v Celju v sobi št. 17 se vrši dne 14. maja in event. še 15. maja, vsakokrat ob 9. uri dop., javna dražba raznega zaplenjenega orožja. Kupnina se mora izplačati takoj.

Lastni dom, reg. kreditna in stavbna zadruga v Gaberju pri Celju izkazuje v bilanci poslovnega leta 1923 denarnega prometa 14.139.986,65 D. Čisti dobiček 120.769,03 D se pripiše k rezervnemu skladu, ki se s tem zviša na 229.144,06 D. Zadruga ima med Westenovo in kemično tovarno ter cinkarno 16.026 kvadr. metrov stavbišč, ki je takisto premoženje zadruge. Lastni dom podpira ves čas svojega obstoja malo obrt in trgovino, uradništvo in delavske sloje ter daje članom kredite pod zelo ugodnimi pogoji. Načelstvo in nadzorstvo se je dopolnilo po treh na novo izvoljenih članih.

Življenja se je naveličal neki 25-letni Ivan Lešnik v Celju. V četrtek popoldne se je zastrupil v Nar. kavarni v Celju. Prepeljali so ga v bolnico, kjer se ga ohranili pri življenju.

Dopisi.

Sv. Peter pri Mariboru. Kakor znanost, si je kupil na Meljskem hribu gerent okr. zastopa, dr. Leskovar, milijonsko posestvo. Proti temu posestvu vodi od okr. ceste Sv. Peter občinska cesta, ki jo je šentpeterska občina dr. Leskovarju na ljubo lansko jesen popravila in pri tem zabila okrog 60 tisoč K, ne računši lesa, ki se je podrl na občinskem posestvu. Ker pa dr. Leskovarju ta popravljena cesta še vedno ni všeč, in očitno radi tega, da povzdigne vrednost svojega posestva (kakor se čuje, ga ima na prodaj!), je naročil cestnemu mojstru in cestarjem svojih okrajnih cest, da takoj pričnejo z delom na že omenjeni obč. cesti. Pričetkom tedna se je pričel dovažati tudi gramoz iz Pobrežja. Vprašamo sedaj: Na kateri račun se popravljata brez vednosti obč. odbora v Sv. Petru ta občinska cesta po delavcih okr. zastopa? Od kodaj gre pravica načelni-

ku okr. zastopa, da popravlja občinske karte, ki vodijo k njegovemu posestvu? Nadalje, ali ne spada popravlilo obč. cest v Sv. Petru v delokrog obč. odbo-va? G. župan Fluher naj pojasni obča-rom, ali se popravlja Leskovarjeva ce-šta na račun občine. Ali niso važnejše ceste v občini bolj potrebne popravila, kot ona do Leskovarjeve puše? Tako na pr. klanec s plazom na cesti do cer-keve mimo šole, kjer gazijo šolarji do kolen v blatu in kjer se razvija ves ob-činski promet? Zakaj ne popravlja g. Leskovar to cesto z okrajnimi cestariji, zakaj ravno cesto k svojemu posestvu? Občani so hudo ogorčeni in energično protestirajo proti temu početju, ki ga vganjata na naš račun Leskovar-Flu-cher. Iz naših žepov si ne pustimo jemati denarja za povzdigo vrednosti Leskovar-jevega posestva. Merodajno oblast pozi-vamo, da zadevo preišče in prepreči tak-šne samopašnosti.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Slovenski pevski krožek v Sv. Lovrencu na Pohor-ju priredi na velikonočni ponedeljek dne 21. IV. 1924. ob 7. uri zvečer v prostorih g. Kodra svoj prvi koncert in vabi vse ljubitelje slovenske pesmi k obilni ude-ležbi.

Iz Slovenjgradca nam pišejo o stva-reh, ki niso baš čedne in bodo zanimale našo javnost — in mogoče tudi državno upravo. Živi in deluje tam še danes ne-ki D. H., ki bi moral baje priti v Dra-vograd. O tem gospodu smo čitali ne-davno v »Jutru« članek, na katerega je on odgovoril v »Cillier Zeitung«, toda prav klaverno, tako klaverno, da so celo njegovi ožji prijatelji rekli, da bi bilo mnogo bolje, če bi bil molčal, ker se je le sam osmešil. In ta človek namreč privatno prakso in na svojih vratih na-pis »punčke opucati«. Pristna slovensči-na, kaj? Proje pa je bil možakar prima-rij javne bolnice in kot takega bi ga ra-di vprašali, kako to, da se je pod nje-govo upravo nakupovalo toliko konjaka in drugih dobrih stvari, od katerih pa bolniški nikdar niso dobili nič. Hudobni jeziki govore o tem marsikaj. Vsekakor bi bilo dobro, da se bi stvar nekoliko pojasnila. Nadalje ta gospod še danes ne ve, kje pravzaprav je. Če treba iz-staviti zdravniško spričevalo, mislite, da se bo poslužil slovensčine? Pa naj bo spričevalo tudi za državne urade in naj se ga tudi prosi za slovensko, izstavil bo le nemško spričevalo. Kaj, ko se bi tega gospoda poučilo, da je državni je-zik srbo-hrvaško-slovenski, in da je za nas nemški jezik ravno tako mezan ka-kor na pr. angleški ali španski. Ali bi on morda hotel izstaviti tudi špansko ako spričevalo — seveda če bi znal? — Sicer pa bi svetovali, da bi se eni ali drugi za tega gospoda pozanimali, ako že sam ne ve, da tudi truplo tja sliši, ka-mor srce vleče.

Sv. Barbara v Halozah. »Straža« po-roča o požaru pri g. E. Blassu, trgovcu in gostilničarju, na način, kakor da bi bil g. Ferdo Kristl Kriv, da se ogenj ni pravčasno omejil. Resnica je ravno nasprotno. On in njegova družba so bili uzrli v moči ogenj ter so takoj ukrenili z ga. orožniki, nahačajočimi se v druž-bi, vse potrebno, da se je ogenj lokalizi-ral in zadušil. G. župnik Vogrin je po-raznil priliko za nov izpad v »Straži«, da bi prizadejal g. Ferdinandu Kristlu, radi katerega je bil radi svojega neu-krotljivega temperamenta že trikrat kazenovan, novo osramočenje.

Občni zbor Protituber-kulozne Lige v Mariboru.

V petek zvečer se je vršil v mali ka-zinski dvorani občni zbor tukajšnje Protituberkulozne Lige. Namesto odsot-nega predsednika dr. Lajnišča je otvoril zborovanje podpredsednik lige g. docent dr. Matko. Poročal je na kratko o delo-vanju lige od njene ustanovitve do da-nasnjega dne. Liga je začela januarja 1922 s propagandnim delom, izdala je 3 brošure v 20.000 eksemplarih. Že maja meseca l. 1922 je ustanovila svoj ambu-latorij, ki je začel prav kmalu poslovati. Tretje naloge — ustanovitev zavetišča — pa vsled gospodarske in industrijske krize ni mogla izvršiti. Nadalje se je zahvalil vladi in zdravstvenemu odseku ter njegovemu preds. dr. Katičiču za

številne podpore, ker brez teh podpor li-ga sploh ne bi napredovala. Sledila so poročila ostalih funkcionarjev. Liga šteje sedaj 25 ustanovnih, 1567 rednih članov, od katerih večina pripada de-lavskemu stanu.

Preteklega leta je bilo v ambulatori-ju Protituberkulozne lige 132 ordinacij in skupno 1265 obiskovalcev, katerim je bilo podeljeno 708 injekcij.

Po poročilu revizorja g. župana Gr-čarja je bil odboru soglasno podeljen absolutorij. Nato je g. docent dr. Matko predlagal izpremembo pravil v tem smi-slu, da v odboru ni treba več 4 blagajni-kov, ker popolnoma zadostujeta dva. Predlog je bil soglasno sprejet. Temu so sledile volitve in je bil soglasno iz-voljen predsednikom veliki župan dr. Ploj, podpredsednikom sta bila izvolje-na glavar dr. Vončina in docent dr. Mat-ko, tajnikom učitelj Mirko Rauter, bla-gajnikom fin. komisar dr. Pavlič (na-mestnik adjunkt Jaki), odbornikom: g. županja Milica Grčar, ravnatelj dr. To-minšek, dr. Jurečko, prof. dr. Medved, dr. Karl Ipavc, učitelj Aleksander Alt, Robert Pohar, namestniki: ga. Swaty-Bayer, dr. Leonhard, podpolkovnik Pri-ca, postajenačelnik Štefin, dr. Novak, ravnatelj Toman, strojevodja Ribič. Re-vizorjem: župan Grčar in dr. pravnik dr. Jančič. Častni sod je sestavljen iz predsednika okrožnega sodišča dr. Top-laka, vladnega sekretarja Poljanca in šolskega nadzornika Lichtenwallnerja. Na predlog podpredsednika dr. Matka so bili soglasno izvoljeni častni članom bivši minister za ljudsko zdravje dr. O-merović, sekijski šef v istem ministy-stvu dr. Štampar in sanitetni šef za Slo-venjo dr. Katičič. Končno je dr. Matko v obširnem in poljudnem govoru obra-ložil zdravljenje jetičnih z ozirom na fizikalčno, dietetično metodo in na me-todo injekcij s tuberkulinom. Za svoja izvajanja je žel obilo odobravanja. — Po kratki diskusiji se je g. veliki župan dr. Ploj zahvalil za številno udeležbo in je zaključil zborovanje.

Mariborske vesti.

Maribor, 12. aprila 1924.

m Na čast generalnemu konzulu Re-publike Čsl. g. dr. Otokarju Benešu se vrši po nocojšnji akademiji prijateljski sestanek pri pogrnjenih mizah. G. dr. Beneš je tudi v Mariboru znana in pri-ljubljena osebnost, saj je nastopil že ob raznih prilikah, zastopajoč oficijelno ali neoficijelno češkoslovaško državno ob-last. G. generalni konzul je velik prija-telj Slovencev in pozna naše razmere ta-ko temeljito kakor redkokateri Čeh. Pri-jateljski večer po akademiji bo tedaj le izraz hvalečnosti in simpatij do g. dr. Beneša in v širšem smislu tudi izraz prisrčnih vezi, ki nas vežejo s češkoslo-vaškimi narodom.

m Glasbena Matica, vojna muzika in predavatelji sodelujejo na nocojšnji a-kademiji kluba dobrovoljcev in Jugosl. češkoslov. Lige v Narodnem domu. Glas-bena Matica zapoje dvoje lepih pesmi z ljub-ljanskega koncertnega programa (Pro-cházka, Moravska narodna — Fajgl, Sta-ra ljubezen). Vojška godba izvaja Jen-kovo uverturo »Kosovo«, Čajkovskega »Andante cantabile« in Dvořakovo Slo-vansko rapsodijo. Predavanj naj se nihče ne ustraši. G. dr. Pivko bo pozdra-vil prav na kratko. Velezanimivo preda-vanje g. dr. Beneša (s skiptičnimi sli-kami), ki nas bo vodilo v burne dni o-koli Verduna, bo trajalo 15–20 minut. G. inž. Fedor Šlajmer bo tudi govoril največ 20 minut o dobrovoljskem pokre-tu. Prireditve se začne točno ob 20. uri. Vstopnice bo mogoče dobiti tudi pri ve-černi blagajni.

m Ljudska univerza. V torek dne 15. tm. nadaljuje akad. slikar g. Fr. Stip-skišek predavanje o moderni umetnosti. Skiptične slike! Začetek ob pol 20. uri (mala kazinska dvorana).

m Smrtna kosa. V Mariboru je umrl včeraj dijak V. razreda realke Milan Kavčič. Pogreb bo v nedeljo ob 13. uri iz Kežarjeve ulice 1.

m Glasbena Matica v Mariboru bo meseca majnika priredila v proslavo stoletnice slavnega češkega komponista Smetane koncert, na katerem bo orke-

stralni odsek proizvajal dve večji fočki. Opozarja se, da začnejo redne orkestral-ne vaje v četrtek dne 17. aprila t. l. točno ob tričetrt na 20. zvečer v društvenih prostorih.

m Promenadni koncert v nedeljo dne 13. aprila samo pri lepem vremenu na Trgu Svobode: od 11. do 12. ure: Spored: 1. »Boj pod Liojanom« koračnica. 2. Schubert-Berté: »Pri treh mladenkah«, Valček. 3. Suppé: »Lahka konjenica«, Overtura. 4. Gounod: »Fantazija iz o-pere: »Faust«. 5. Dvořák: »Humoreska«. 6. Muhvič: »Od Triglava do Balkana«. Potpuri. 7. Pokorny: »Moskva«, korač-nica.

m Zahvala. Posojilnica v Mariboru je darovala za Otroško bolnico v Mari-boru 10 tisoč Din. Za izredno lep dar iz-rekamo prisrčno zahvalo. — Mariborsko slovensko žensko društvo.

m Kako podpiramo svoje obrtnike? Z ozirom na včerajšnjo notico pod tem na-slovom se nam poroča, da gospa Franja Jež ni lastnica hiše, ampak samo na-jemnica gostilne »Kosovo«, ki je vse-skozi narodna. Popravila na hiši se iz-vršujejo po naročilu hišne posestnice.

m Pojasnilo. G. Fran Zemljič, gostil-ničar pri »Črnem Orlu« pojasnjuje z o-zirom na očitke v »Orjuni« v današnjem »Jutru« pod »Poslanec«, da ni res, da je prišel iz Gradca, kjer bi naj bil imel v najemu Orničovo gostilno, temveč je bil ves čas na Murščaku, kjer ima svoje po-sestvo. Očitek nemškutarstva zavrača, naglašajoč, da je bil že pred vojno slo-venski naprednjak in bil radi tega tudi pri vojakih politično osumljen in zasle-dovan. Pri volitvah odbora gostilničar-ske zadruge je volil slovensko listo, le, da je zamenjal načelnika g. Valjaka z g. Kleščičem, svoječasnimi slovenskim kandidatom. H koncu izjavlja, da osta-ne vedno to, kar je bil — slovenski de-mokrat.

m Dr. Lanjšič contra dr. Pfeifer. Za dne 24. aprila je razpisana pred okraj-nim sodiščem nova razprava v pravi dr. Lanjšič contra dr. Pfeifer. Poravnal-ni poskusi med obema nasprotnikoma so se definitivno razbili. Razprava obeta mnogo zanimivosti.

m Lekarniško nočno službo ima ta teden od 13. do 20. aprila lekarna »Pri Zamorecu«, mr. Wolf, Gosposka ulica.

m Zdravniško nedeljsko službo ima prihodnji teden (od 13. do 19. tm.) zdrav-nik dr. Ivan Jurečko, Slomškov trg 3.

m Tuje v Mariboru. V Mariboru je bilo dne 12. tm. na novo prijavljenih 65 tujcev in sicer: v hotelu Meran 17, Pri-vat-hotel 17, Zamorec 19, Pri grozdu 5, Halbwild 5, Zlati konj 5, Črni Orel 3, Kosovo 2, Zokaly 2.

m Umrli v Mariboru. V preteklem tednu so v Mariboru umrli: dne 6. aprila Ressler Terezija, stara 83 let, priv., Plinarniška ul. 13; dne 10. aprila Schweiger Genovefa, stara 86 let, posestnica v Krčevini 82; dne 11. aprila Rajšp Mari-ja, stara 70 let, zasebnica, Jezdarska ul. 1; dne 10. aprila Obernosterer Rajmund, 40 let, nadsprevodnik, Mlinska ul. 7; dne 13. aprila Mezgec Jožef, 47 let, pod-uradnik, bolnišnica; dne 13. aprila Kav-čič Milan, 17 let, realec, Kežarjeva 1; dne 13. aprila Ferenc Alojz, 24 let, bol-nišnica.

m Policijske vesti. V poči od 9. na 10. tm. je bilo iz shrambe veleposestnika Helfried Rozmanita, v Logu, občina Lobnica, ukradena kompletna konjska oprema (Brustgeschirr). Poleg tega pla-va konjska odeja, dve rjavi sukneni o-deji za kočijo in en par vaje za enega konja. Oprema je iz črnega usnja z ni-klastimi okovi; na pasu, ki se ga da ko-nju okrog čela, je pritrjen plavordeč trak. Pred nakupni teh predmetov se svari! Prodajalec naj se takoj naznani žandarmeriji ali policiji. — Pri trdki Durjava in drug v Mariboru. Gregor-čičeva ulica, je bil namesčen potnik Kle-ment Franc, ki je potoval po Jugosla-viji. Bil pa je odpuščen. Med tem časom je inkasiral visoke zneske v Metliki, Kamniku, na Hrvaškem in Srbiji. Poli-cija ga je dolgo časa zasledovala. Se-daj so ujeli ptička v Ljubljani in ga oddali sodišču. — Zaradi prostitucije in vlačugarstva je prišla policija neko Matildo M. in jo predala sodišču, ker se zdi nevarna. Bila je že izgnana, pa se je zopet vrnila v Maribor.

m Gostilna pri »Treh ribnikih«. Ob nedeljah in praznikih salonski koncert. Vožnja s čolni se odvori v nedeljo dne 13. aprila.

m Grajska klet. V soboto 12. in v ne-deljo 13. tm. koncert nar. žel. glashen. društva »Drava«. Začetek ob 20. uri.

KARO-čevlji
Maribor, Koroška c. 19.

Za smeh in kratek čas.

Zagorski zvonovi prav milo pojo...

Po Mariboru krožijo sledeča vabila: Podpisano načelstvo Slovenske neodvis-ne gospodarske stranke kakor priprav-ljalni odbor neodvisne gospodarske de-lavske organizacije Vas vlnudno povabi za nedeljo dne 13. aprila 1924 ob 10. uri dopoldne v gostilni pri »Lipi« gospoda Rojko v Gregorčičevi ulici na ustanovni občni zbor zaupnikov ter se blagovolite sigurno odzvati s tem vabilom.

Načelstvo SNGS
recte Zagorski.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Sobota, 12. aprila »Divji lovec«, ab. A.
Nedelja, 13. aprila ob 15. uri 2x2=5e (kuponi). Zadnjikrat v sezoni. — Ob 20. uri »La Traviata« Ab. B.
Ponedeljek, 14. aprila »Mogočni pr-stani«. Gostovanje v Ptuj.
Torek, 15. aprila »Divji lovec«, ab. E (kuponi).

Nedeljski predstavi. V nedeljo popol-dne ob 15. uri se ponovi zadnjič v tej sezoni Wiedowa satirična komedija »2x2=5e«, ki je dosegla pri vseh vprizo-ritvah zelo lep uspeh in žela obilo sme-ha. V tej komediji se obravnava na sati-ričen način zakonsko življenje, dalje se razpravlja o literaturi, kurtizanstvu itd. Dejanje komedije je vseskozi napeto ter od začetka do konca enako zanimivo in zabavno. — Zvečer ob 20. uri se vprizo-ri ena najpriljubljenejših Verdijevih o-per »Traviata«. Predstava je za ab. B.

Premijera v draml. V najkrajšem času se vrši premijera zabavne komedi-je »Veseli dan ali Matiček se ženit«. Re-žira g. Rado Železnik, inscenira g. Valo Bratina.

Kultura in umetnost

x Nova slovenska skladba. Osterc: Iz sata-novega dnevnika. (Baletna pantomi-ma v treh epizodah na lastni tekst.) — Pred par dnevi smo imeli priliko, sli-šati v navzočnosti skladateljevi, pri va-ji vojaške muzike, pod vodstvom kapel-nika g. Herzoga, novo delo našega na-budnega skladatelja. Najmodernejši struji pripadajoča skladba je v kontra-punktskem kakor tudi v harmonskem o-ziru zanimiva ter označuje »napram pre-jšnjim orkestralnim delom tega skla-da-telja nedvomno spet napredek. Osobito moramo omeniti izvrstno instrumenta-cijo, pri kateri učinkujejo celo najsmel-jejši akordi ter kombinacije v izpeljavi glasov. Polifonsko zasnovano delo vse-buje ideje, ki dokazujejo osebno potezo; istotako se odlikuje skladba po izraziti karakteristiki obravnavane tvarine. Skladatelj se je uvel mnogo pri ruskih mojstrih, in to je gotovo v prid pri nje-govem ustvarjajočem delovanju. Pan-tomimo, ki v scenskem oziru ne vsebuje velikih zahtev, priporočamo kar najtop-leje našim odrom. Istotako je podpisani imel priliko, spoznavati novo Ostercevo pesemsko skladbo (Serenado za tenor in klavir), ki je v izpeljavi vokalnega dela hvaležna ter vsebuje prav lepe misli. (Em. Beran.)

x Studija o dubrovaški diplomaciji. (Dr. Božo Cvjetković, Dubrovaška diplomacija, l. die. Dubrovnik 1923. Na-klada knjižare »Jadran«. Cena 20 Din.)

To lepo in novo delo odličnega našega zgodovinarja, ki je že spisal nekoliko spisov o Dubrovniku in njegovi zgodovini, je razdeljeno na 5 poglavij in sicer: I. Uvod. II. Karakteristika dubrovačke diplomacije. III. Pogodba Dubrovčanov z Benečani l. 1205. IV. Dubrovnik in Sveté Lige (1538 in 1570). V. Dubrovnik in Leopold I. Zgodovina Dubrovnika in boj njegove diplomacije za ohranitev svobode sta bila uprav gigantska. Pisec nam kot najboljši poznavalec Dubrovnika in njegove zgodovine v lahkem slogu in z vznešenimi besedami razkriva vse to, kar utegne zanimati še dandanašnji mlade ljudi, ki se posvečajo diplomatični službi, hkrati pa lahko služi kot podučno čtivo starejšim in mlajšim politikom, ki bodo našli v starem Dubrovniku marsikatero interesantno politično pobudo. Težak je bil boj, ki je v njem dubrovaška vlada predstavljala Davida, a njeni nasprotniki, nesreča in pogibelj Golijata. Nihče ne bo dubrovniškim svetom zameril, da so si volili tisto orožje, ki je bilo najprimernejše za uspešno obrambo. Dubrovniška zgodovina kaže mnogo skupnih potez z zgodovino vseh malih narodov, ki so se kdaj borili za obstoj; vedno in v vsaki situaciji si je znala izbrati način, ki je najboljše zavaroval nje interese. Samo svoji prvovrstni diplomaciji se je imel Dubrovnik zahvaliti za svojo nekdanko politično, ekonomsko in kulturno nadmoč na Balkanu. Mislim, da ne bi smelo biti ne ene zasebne ali javne knjižnice, ki si ne bi nabavila tega lepega spisa odličnega srbohrvatskega zgodovinarja in pisatelja. G. dr. Božo Cvjetković je ravnatelj kr. pomorske akademije v Bakru in je znan in kot strokovnjak i kot avtor oceanografskih in meteoroloških knjig in studij. Knjigo priporočamo kar najtopleje. C-6.

x Nova Evropa. II. številka odlično urejevana zagrebske revije »Nova Evropa« prinaša na uvodnem mestu članek o veliki ideji biskupa J. J. Strossmayerja izpod peresa prope Milutina Jakšića. O sodobni šoli piše A. Gavela. Dodatno k zadnji, združništvu posvečeni številki razmotriva don Frano Ivanišević o moralnih nalogah združništva. V političnem pregledu piše Č. o vladi in bloku, v ekonomskem pa G. J. o običnem zboru Narodne banke in industrijskem posojilu. V pravnem pregledu kritizira dr. Metod Dolanc našo zakonodajo, mesto književnega pregleda pa sledi članek: »Slika Branka Radičevića«. Zanimivo je tudi Jelačićevo poročilo o vojnih spominih A. V. Kolčaka. Tej številki je priložena tudi reprodukcija studije J. Meštrovića za glavo J. J. Strossmayerja. V prihodnji številki izide članek znanega zgodovinarja in filozofa umetnosti Strizgowskega o vplivu vzhoda na balkansko umetnost. Dočim bo 13. številka posvečena sovjetski Rusiji in prinese med drugim materialom članek predsednika sovjeta boljševiških komisarijev Rikova o današnjem stanju ruskega gospodarstva.

x Hasanaginica kot opera. V ponedeljek dne 14. tm. bo v zagrebskem Hrv. kazališču premiera nove opere hrvatskega komponista in glasbenega kritika g. Tinje Šofraneka-Kovića: »Hasanaginica«. Opera je izdelana kot muzikalna drama po znani in popularni drami Hasana - Sinici, ki jo je predelal v libreto njen avtor, pokojni Milan Ogrizović.

x Najdaljši roman na svetu. Neki japonski pisatelj si je pridobil slavo, da je spisal najdaljši roman, kar jih pozna svetovna zgodovina. Roman obsega 106 zvezkov, vsak po tisoč strani, vsaka stran po 30 vrst in vsaka vrsta povprečno 10 besedi; 106 zvezkov obsega tedaj 160.000 strani, 31.800.000 vrst in 318 milijonov besed. Teh 106 zvezkov tehta 60 kg. Pisatelj je začel pisati roman leta 1852 in ga je končal nedavno. Pri pisanju je dosegel čedno starost, med romani pisce tega sveta pa — rekord.

x Roman romunske kraljice. Romunska kraljica Marija bo izdala pri londonski tiskarji Duckworth roman »Glas gore«, »romantika ljubezni in vere in sveta, ki je mlajši in jasnejši nego zapadni svet«.

Sokolstvo.

SOKOLSTVO NARODU!

Vsem bratom in sestram!

Borba za državljanske pravice in svobodščine naših bratov v neodrešeni domovini se je zanje končala le z delnim uspehom, ki je po številu oddanih glasov in po pridobljenih mandatih manjši od uspeha volitev v italijanski državni zbor leta 1921.

Vsak, kdor priznava načela pravice in svobode, obsoja besnost in brezobzirnost nasilja, ki je našemu narodu v zasužnjeni zemlji onemogočilo nepotrven izraz pravega mišljenja in resničnega čustvovanja. Vzlic vsemu pa je vendar dala Julijska Krajina 29.338 jugoslovenskih glasov, kar ugotavlja celo italijansko uradno poročilo.

Ti glasovi so jasna govorica zavedne in značajne narodne duše, ki se ni ustrašila nikogar in ničesar v usodni uri, ko je bilo treba položiti izpoved o veri ali neveri, o izdajstvu ali zvestobi. Ta dolga vrsta sinov našega naroda stoji ponosno vzravljena v ljutem viharju sovražstva — živa priča nezmagljive ljubezni do rodni tal in do svojega naroda, vedno pripravljena na vsako žrtev, samo ne na Judežev poljub na lice lastne matere!

Veslimo se tega uspeha, ki ga je priborila močatost naših bratov — dobremu imenu našega naroda, a obsojati moramo izdajstvo in strast, ki sta zrahljali v narodu enotnost in disciplino, prelomili dano besedo, zasadi v tisoče srce pekočo bol prevare in nezaupanja in ki sta v odločilnem trenutku postavili pred občo narodno korist zasebne, sebične ali strankarske interese. Naj se to pogibeljno dejanje ne masčuje nad narodom, ampak naj ga iztrga iz objema zaslepljenec, ki hočejo — drveč v temo prokletstva — potegniti za seboj svoj narod, da razdvoje in razcepiljč utone in izgine v povodnji tujinstva!

Danes moremo dati mi, ki živimo v svobodni domovini, svojim nesrečnim bratom zgolj moralno oporo v pretežkem boju za obstanek. Bratom opora bo di sovražniku strah in opomin! Ako pa hočemo to, moramo biti sami močni, zdravi, edini, složni in krepotni, ker se na slabiče, samopašneže, nestalneže in koristolovce ne more nihče naslanjati in iz nezdavih, otrovanih razmer tudi nihče ne more črpati moralne moči in odpornosti.

Vsakega, ki je bil kdaj naš, pa je sedaj prodal sebe in zatajil svoj narod, je izdajstvo samo za vedno pahnilo iz našega števila! Njegovo ime ne skruni naša čast!

Vse druge, ki žive v svobodni domovini, pozivljamo pod sokolske zastave, da bo v eni misli in v eni volji združen ves narod! Ne razmetajmo in ne drobimo svojih moči v svobodi, ki se je premnogi ne zavedajo, ki jo premnogi zlorabljajo, a ki po njej hrepeni uplenjena naša zemlja! Uživajmo svobodo tako, da dvigamo in množimo telesne in нравstvene moči vsega naroda, da bo sam v polni zavesti svojih pravic in dolžnosti dal svobodo onemu delu samega sebe, ki je danes nima!

Zdravo!

Starešinstvo Jugoslov. Sokolsk. Saveza.
v Ljubljani, dne 10. aprila 1924.

Sport.

: Olimpijski dan v Pljuju se vrši danes 13. tm. celi dan. Iz Maribora poleti mnogo izletnikov v Pljuj. Posebno pozornost vzbuja točka old boys tekmovalnja. Odhod z vlakom iz Maribora danes ob 8.20.

Šahovski turnir v Newyorku. Stanje po XVII. kolu: dr. Lasker 11 in pol, Capablanca 10, Aljechin in Reti 9, Maroczy Marschall in dr. Tartakower 7 in pol, Bogoljubov 7, Edvard Lasker 5, Yates in Janowsky 4 in pol.

Film.

I. Mariborski bioskop. Danes v soboto in jutri v nedeljo se še predvaja znamenita drama v 6 činih: »Povratek Odisseja«. — Od ponedeljka do srede »Divja križ«, 6-dejanska drama z Edit Robert v glavni vlogi.

Objave.

§ Klub »Grohar«. Radi velikonočnih praznikov se vrši večerni kurz v torek in sredo od 7.—9. ure zvečer. Pozicija ostane 4 ure za podrobno izvrševanje v poljubni tehniki. — Za klub: I. Zagar.

§ Gimnazijsko podporno društvo v Mariboru ima svoj občni zbor v ponedeljek, dne 14. tm. v pisarni gimnazijskega ravnateljstva ob 17. uri popoldne.

§ Olepševalno društvo Magdalenskega predmestja v Mariboru priredi dne 18. maja tl. v krasnem gostilniškem vrtu g. Franca Krajnc pd. Stamič v Radvanju veliko majniško proslavo. Ker je čisti dobiček te prireditve namenjen olepšavi Magdalenskega predmestja, se prosí, da cenj. društva na ta dan ne prirejajo veselje.

Izpred sodišča.

Tatinska služkinja.

23letna Lidija Malačič je služila od 1. decembra 1923 pri gostilničarju Marku Kemeň v Murski Soboti za dekle. Kmalu po njenem prihodu je zapazil Kemeň, da mu izginjajo različne jestvine in drugo. Malačič je osumljena, da je ukradla svojemu gospodarju 13 kg moke, nekaj slanice, okrog 20 kg sladkorja, liter slivovke, nekaj kave in klobas, 4 kupčice, 2 skodelici, 1 kg mila, 2 majhni srebrni žlici, srebrni nož, 2 krožnika, skledo in koco. Malačič, ki v bistvu svoje dejanje prizna, je bila pred okrožnim sodiščem obsojena radi hudodelstva tatvine na 4 tedne težke ječe.

Pomorstvo.

VPRAŠANJE ZGRADBE NAŠE GLAVNE LUKE.

Sedaj, ko se vrše pogajanja za trgovsko pogodbo z Italijo, se tudi že pojavljajo prvi znaki iztuzenjenja; uvidevamo se, kako težko se je sporazumeti z Italijani posebno glede prometa in tranzita. In pogosto čitamo, da je to dalo povod za mišljenje, kako je potrebno, da se otresemo odvisnosti od Italije v onem delu reške luke, ki nam jo je odstopila v najem. To odvisnost kažejo ogromne protizahteve Italije. Od nje se osvobodimo na ta način, da zgradimo dobro zvezo našega zaledja z Jadranom. V zadnjem času se zopet čujejo glasovi, da je luka Baroš premajhna za naše razmere, a v bazenu Thaum de Reval na Reki imamo popolnoma vezane roke, ker smo odvisni od Italije. In zopet se vprašujemo: kaj smo pravzaprav pridobili s toliko razvpito reško konvencijo? Dobili smo vsaj to, da sedaj tem bolj uvidimo potrebo zgradbe jadranske železniške proge. Tudi v Beogradu so sedaj že začeli razumevati važnost dalmatinske obale in na tej obali važnost srednjih njegovih luk L. J. Split s Kaštelinom in Šibenik. Ali dokler ni železniškega spoja s to obalo, je zaman naglaševati njeno važnost. Vprašanje železniškega spoja se vedno vznemirja naše primorsko prebivalstvo, ker ne vidi resnične, trajne in sistematične vladine brige, da se to vprašanje čim prej reši. Trgovsko-obrtniške komore so poslale direkciji za zgradbo novih železnic obširno spomenico z ozirom na to, da se je v zadnjem času od različnih strani izvedelo, da se zgradnja ličke železnice zavlačuje — tem, da se podvzetnikom ne izplačujejo redno do spela odplačila za že izvršeno delo. V tej spomenici je izražena nada da naj ne dopusti direkcija propasti započeto delo, ampak ga naj čimprej privede h koncu v interesu prometa in trgovine, da se omogoči razvoj zapuščene Dalmacije.

Jugoslavenški Pomorac. Primili smo br. 7. (IV. god.) ove izvršno uređivane pomorske revije u redakciji g. Rudolfa Cruića, poručnika trgovske mornarice sa biranim i aktuelnim sadržajem: Vladimir Pexidr-Srića, upravitelj podružnice Saveza Britanskih Industrijalaca u Zagrebu; Jadrenje kao sport. Vijesti; Ribarstvo u Dalmaciji. Izleti po našem Jadranu. Poslovna djelatnost na našem moru. Poslovni život na Sušaku i Rijeci. Otvorenje robnog saobraćaja s Bjelkom. Parobrodská služba između naše države Albanije i Grčke. Promjena u parobrodskoj službi između Trsta i Dalmacije. Kretanje parobroda »Dubrovačke Parobrodské Plovidbe« a. d. i »Atlantske Plovidbe Ivo Račić a. d.« Nova poljska luka. Konjunktura parobrodarstva. Golemi brodski model »Majestica«. Listak: Bog svojih ne ostavlja! (Mirko Pacher kateheta na kr. pomorskoj akademiji u Bakru). — U reviji saradnju najbolji naši pomorski publiciste, pa je ona poznata i izvan granica naše države, gdje preštampanjavu njezine članke. »Jugoslavenški Pomorac« budi interes za obnovu naše trgovske mornarice, te do sada imade lijepih uspjeha. Naročito preporučamo svim interesentom: gr. industrijalcima, trgovcima, bankarima itd. da se predplate na ovaj koristan i potreban list. »Jugoslavenški Pomorac« izlazi dvoputa mjesečno, a naručuje se kod uprave: Zagreb, Prilaz Djure Deželića br. 67.

Razno.

r Ruski promet. Rusija ima tako slabo opremljene železnice, da se ves ali veći del transporta blaga vrši po zimi s sanmi, poleti pa z vozovi. Železniška uprava je v zadnjem času opazila, da vzdržujejo mesla, ki so zvezana med seboj po železnici, reden promet v sanmi, tudi v oddaljenosti do 800 kilometrov. Transport s sanmi je namreč veliko cenejši, razventega pa tudi mnogo hitrejši, ker rabi natovorjen vagon za razdaljo 800 km več mesecev.

r Prebrisan goljuf. Vsako ženo v blagoslovljenem stanju najbolj zanima vprašanje: ali bo rojeno dete moškega ali ženskega spola. Neki Francez je te dni v Parizu otvoril urad, kjer je bodočim materam prorokoval, katerega spola bo njen otrok. Za to važno diagnozo je zahteval samo 20 frankov. Toda kljub temu, da je ta vsota silno majhna, je zaslužil ogromno denarja, ker so prihajale k njemu cele povorke bodočih mater. Te dni je prišla v njegov urad policija in ga prišla kot goljufa. Postopal je namreč tako: Kadar je k njemu prišla kaka žena, je rekel z vso sigurnostjo: »Gospa, vi boste imeli sina ali hčerko«, kakor mu je baš prišlo — na pamet. Poleg sebe pa je imel debelo knjigo, v katero je zapisaval imena svojih klientov, adresu in dan posefa. V knjigo pa je napisal nasprotje tega, kar je povedal vsaki gospej. Tako je bila vsaka prepričana, da je on pogodil. Zakaj, če je prišla k njemu razočarana žena, ki je pričakovala po njegovih izjavi hčerko, dobila pa sinčka, tedaj ji je pač pokazal knjigo, kjer je stalo zapisano, da ji je prorokoval hčerko.

r Sneg — kazen božja. Kakor poročajo arabski listi, je koncem februarja v Medini (v Arabiji) zapadel sneg. Kar ljudje pomnijo, je to prvi slučaj, da je tamkaj snega pobelil zemljo. Domačini pravijo, da je to kazen božja, ker so brezbožniki v Turčiji odpravili kalifat. Opravljajo se javne molitve.

r Najveselejše mesto na svetu. V nobenem mestu na svetu se to zimo ni toliko plesalo kot na Dunaju. Iz statističnih podatkov je razvidno, da se je vršilo samo na pustni teden na Dunaju 500 elitnih plesov in nad 1500 plesov drugega reda. Dunaj je torej najveselejše mesto na svetu, dasi je predsednik dunajske vlade duhovnik po poklicu. Dunajčane pa plesi mnogo stanejo. Kajti vstopnina za boljše plesne prireditve je stala povprečno 250 tisoč kron. Takse za plesne prireditve so tako povečale dohodke dunajske občine, da so občinski uradniki bili kar zaštrpani od velikih kopic papirnatega denarja, od katerega pa žal niso imeli nič.

Pristopajte k CMD!

Gospodarski del.

Nova industrija na Teznu pri Mariboru.

Tvorniške objekte opuščene »Tvojni-
ce kola Počivalnik« na Teznu pri Mari-
boru sta kupila dunajska industrijalec
Zerkovič ter jih preuredila v tovarno za
pozamenterijo, ki izdeluje potrebščine
za tapetnike in podobno, v to stroko
spadajoče blago. Ustanovljena je delni-
ška družba »Jugoslovenski Zerkovič«,
pri kateri so udeležene sledeče banke:
Wiener-Bankverein, podružnica v Za-
grebu, Jugoslavenska banka v Zagrebu
in Ljubljanska kreditna banka. Značil-
no je, da se pod naslovom »Jugosloven-
ski Zerkovič« skriva nad polovico ino-
zemskega, predvsem nemškega kapitala
rodbine Zerkovič, ki ima eno tovarno na
Dunaju, kjer je tudi centrala, eno v Sle-
ziji, največjo pa v Brnu. Nepremičnine
bivše tvornice vozov je prevzela družba
za 2.350.000 D, premičnine pa za 75.000 D.
Novih strojev je nabavljenih za 9.000.000
D ter je 283 strojev že montiranih. Ko
bo tovarna v polnem obratu, misli zapo-
slovati v dveh oddelkih 200 delavcev, ki
bodo proizvedli mesečno povprečno 2000
kg blaga. Po popolni ureditvi tovarne se
bo produkcija znatno zvišala ter bo spe-
cijalno izdelovala za eksport v orijent.
Novo podjetje je za Maribor velikega
narodno-gospodarskega pomena, mero-
dajne kroge pa že sedaj pozivamo, naj
bodo budno na straži, da dobe zaslužka
res naši ljudje, ne pa »nemadomestljivci«
tujci, ki bi zopet pod krinko »kvalifici-
rancev« množili nemško kolonijo na Te-
znu. Izmed vseh dosedanjih nastavljen-
cev je doslej en sam knjigovodja doma-
čin-Slovenec, dasi je pisarniškega oseb-
ja vedno dovolj na razpolago.

Hugo Stinnes.

Najmočnejša osebnost povojne Nem-
čije je legla v grob. Neslužbeni nasled-
nik Viljemovega samoderžava, Stinnes,
je razvil svoj vpliv od Rusije pa do Ju-
goslavije. Cele legende se pripoveduje-
jo o njem in edino še grški bankir Bazil
Zaharov je obdan z večjim mističnim
nimbumi. Dočim je pa Zaharov vedno a-
nonimen, je Stinnes stopal v javnost z
vso svojo silo.

Njegovo delovanje ni obsegalo le in-
dustrije in denarstva. Lastnik največjih
nemških rudnikov in plavžev je vedno
razširjal svoj trust potom časopisja in
politike. Za uspešno vodstvo podjetij je
organiziral celo armado železnice, paro-
brodskih linij in sporednih industrij. Vse
to je seveda zahtevalo znaten vpliv na
javno mnenje. »Asirski tiran z brado od
ebenovine«, ga je imenovala katoliška
»Germania«. Nad tisoč podjetij je bilo
v njegovi oblasti. Od leta 1921 naprej
se je njegova ekspanzija širila stalno
preko mej Nemčije. Spomladi t. l. je na-
stavil svojo roko na »Alpine Montan-
Gesellschaft« na Štajerskem. Rudniki te
družba spadajo med najboljše v central-
ni Evropi. Plavži imajo kapaciteto od

7 milijonov ton litega železa. Akeleje so
bile v rokah Avstrijcev in Italijanov.
Najprvo so Italijani (skupina »Fiate«)
pokupili večino delnic. Ko jim je posel
slabo uspeval, se je vmešal Stinnes in
pokupil večino delnic.

Da bi mogel njegov trust diktirati
cene, je moral priti v posest prometnih
sredstev. Pred dvema leti že je raztegnil
svoj vpliv na največjo nemško paro-
brodno družbo, »Norddeutscher Lloyd«.
Aprila 1921. je bil Stinnes izključen iz
upravnega sveta »Hamburg-Amerika«
linije, ker je v svoji novi družbi uvedel
progo, ki je delala konkurenco zvezan
družbe »Hamburg-Amerika«. Stinnes je
pripravljal osveto, hotel vstopiti v
»Norddeutscher Lloyd«, kjer pa so ga
odbili. Nato pa je natihiem pokupil velik
del delnic te družbe in je tako proti volji
direkcije spravil družbo pod svoj vpliv.

Njegova ekspanzija je šla proti Ru-
siji. Radi eksploatacije ruskih naravnih
bogastev je šel v London in stopil v
zveze s tamošnjimi finančnimi krogi. —
Sprejeli pa so ga z nezaupanjem. — V
vzhodni Prusiji je postal lastnik ogrom-
nih gozdov, hotel pa je tudi kupiti od
države celo železniško omrežje. Ta nje-
gov načrt je vzbudil v Nemčiji ogromno
razburjenje.

Velik je bil njegov politični vpliv.
Znano je, da je sklenil celo pogodbo za
izvrševanje reparacij na svojo pest
(proslula pogodba Stinnes-Lubersac). —
Dasi v nemški vladi ni imel svojih pri-
vrženecv, je bil njegov vpliv vedno vi-
den, kar je končno razumljivo, saj je bil
velik del nemških listov od njega finan-
siran.

Mi bi samo želeli, da bi imeli Jugo-
slavani tudi svojega Stinnesa.

INDUSTRIJSKO-OBRTNA RAZSTAVA V MARIBORU IN NJEN NAMEN.

(Iz obrtniških krogov.)

Uprizoritev vsakoletnih industrijskih
in obrtnih razstav v Mariboru je v po-
gledu razvoja, razmaha in osamosvojit-
ve našega gospodarstva velike važnosti.
Na razstavi se prikazujejo obiskovalcu
proizvodi domačega dela, ter mu tako
predočijo kvaliteto predmetov, ki so čes-
tokrat boljše izdelani, kakor inozemski.
Vendar pa so se ti predmeti v velikih
množinah uvažali. In zakaj? Zato, ker
kupei niso vedeli, da lahko isto tudi do-
ma dobe in večkrat tudi ceneje in lažje,
ker niso ti predmeti podvrženi carini in
dolgemu prevažanju. Osebito se to do-
gaja pri mizarskih izdelkih. Uvažja se
na sto in sto vagonov luksuznega in na-
vadnega pohištva, kljub temu, da je pri
nas toliko zmognih mizarjev za izdela-
vanje pohištva, kateri bi lahko vsem za-
htevam zadostili. — In kljub temu so isti
po večini brez dela. Pa ne le mizarska
stroka, temveč tudi druge stroke, kakor
n. pr. kotlarstvo, čevljarstvo, krojaštvo,
kolarstvo, kleparstvo, ključavničarstvo
itd. so že tako razvite, da lahko ustrez-
no vsem zahtevam in vseeno so po večini

vse te stroke skoraj brez dela in za-
sluška, ker se tudi ti izdelki uvažajo.
Da se temu odpravi, je potreba naše-
mu trgovcu in konzumentu pokazati, da
mu ni potreba tega v inozemstvu ku-
povati, marveč da lahko isto doma kupi
ali naroči in celo cenejše ter brez vseh
neprilik pri prevozu.

To so glavni pomeni, ki jih naj naša
obrt in industrija potom razstav dose-
že, na katerih naj dobi nove zveze in
naročnike. Le na ta način se bo mogel
naš obrtnik razširiti in razviti, nikdar
pa ne, če bo svoje znanosti doma med
štirimi stenami hranil brez vsake re-
klame. Pri tem se seveda razstavljalce
ne sme nikdar ustrašiti, ako nima hip-
nih koristi od razstave, kajti kupec si
čestokrat le ogleda izložene predmete
in si jih nabavi šele, ko iste potrebuje.

V dosego tega cilja je torej potreb-
no, da se prirejšajo obrtno-industrijske
razstave, katere mora vsakdo gmočno in
moralno podpirati, komur je na tem
ležeče, da naše gospodarstvo napreduje.

K »Industrijsko-obrtni razstavi« se
bo pridružila tudi razstava obrtno-vaje-
niških izdelkov, katera ima namen, dati
našemu obrtniškem naraščanju vzpod-
budo k pridnosti in vztrajnosti. Ta po-
treba se je pokazala kot silno nujna,
kajti, če se vajenec ne nudi prilika, da
pokaže svoje zmognosti, katere je zmog-
žen še razširiti, postane len in brez ve-
selja, ker si misli: zakaj naj bi se dalje
mučil in trudil, ako nihče mojega dela,
zmognosti in pridnosti ne občuduje in
ne pohvali? Na razstavi je torej dana
prilika pridnim in zmognim vajencem,
da svoje znanosti in napredek pokažejo.
Vedeti pa moramo tudi, da leži bodoče
gospodarstvo v našem obrtniškem nara-
ščanju. Priden in zmogen vajenec mora
postati dober pomočnik in pozneje dober
obrniki, da pa to postane, za to skrbeti
je naša sveta dolžnost. Udeležba na raz-
stavi za vajence je popolnoma brezplač-
na. Vajeniški izdelki se bodo po učni
dobi ocenili in primerno nagradili, razen
tega pa se jim izročijo tudi primerne di-
plome, ki bodo za njih velike in stalne
vrednosti kot poznejšim pomočnikom in
mojstrom. Zato je dolžnost vsakega
mojstra, da gleda na to, da se bo tudi
njegov vajenec razstave udeležil.

Potrebne pa so uprizoritve razstav
tudi iz drugih razlogov. Razstave priva-
bijo mnogo tujcev-posetnikov v naše
lepe kraje, kamor drugače ne pridejo; ti
spoznajo naše kraje in naše šege, ki se
jim bodo gotovo tudi dopadle in bodo
odšli z utisi, katere so vdobili in iste
svojim znanjem sporočili, kateri si bodo
ob drugi priliki tudi naše kraje ogle-
dali. Na ta način bomo spravili naše
kraje iz splošnega spanja in jim pri-
vedli življenja.

Torej prireditve razstav ne morejo
nikomur škodovati, ampak samo kori-
stiti. Gostilničar in kavarnar bo imel
nove goste, trgovci nove kupce, indu-
strijalci in obrtniki nove naročnike. Ra-
di tega je dolžnost vsakega obrtnika in

industrijalca, da se letošnje razstave
udeleži, drugih slojev pa, da jo gmočno
in moralno podpirajo.

g Svinjski sejem v Mariboru. (11. tm.)
Dogon: 374 svinj, 2 kozi in 2 ovci. Pov-
prečne cene so bile: prasci, stari 5 do 6
tednov, komad 125 do 250, 7 do 9 tednov
275 do 300, 3 do 4 mesece 500 do 625, 5 do
7 mesecev 850 do 900, 8 do 10 mesecev
1050 do 1125, 1 leto 1350 do 1450 D. Kg ži-
ve teže 15 do 19, mrtve teže 22.50 do 25 D.
Kože korzad 225 do 350, ovce komad 300
do 350 Din. Prodalo se je 209 komadov.
Kupčija je bila precej živahna; kupci so
bili iz Dravske doline in tudi iz ljub-
ljanske oblasti.

g Novosadska blagovna borza (11. tm.)
Pšenica baška 317 do 320. Ječmen: baški
340. Oves: baški 255. Turščica: baška, 230;
za april-maj 232.5 do 240. Moka: baza »0«
505; »6« 325; »7« 290. Celokupni promet 67
vagonov. — Tendence slaba.

g Razstave ministrstva za poljedel-
stvo. Tekom jeseni namerava ministri-
stvo za poljedelstvo prirediti v vseh
večjih mestih naše države razstave, na
katerih bodo zastopani raznovrstni pri-
delki, kot sadje, vino, živina, poljski pri-
delki itd.

g Geometerska šola bo odprta pri-
hodnje jeseni v Beogradu in bo sestavni
del tamošnje srednje tehniške šole. —
Pouk bo trajal 2 leti. Sprejemali se bo-
do le dijaki z najmanj 6 razredi gimna-
zije.

g Kriza v naših rudnikih. Uprava
mostarskega premogovnika je odpustila
150 delavcev zaradi pomanjkanja posla.
Dozdaj je ta premogovnik oskrboval s
premogom vsa parobrodna društva na
Jadrano. Ta so pa zdaj preklicala na-
ročila, ker dobivajo iz inozemstva boljši
premog in po nižji ceni.

Za smeh.

V najetem stanovanju.

Gospa: Rekli ste mi, da so vaše so-
be izvanredno čiste. Toda tu je vse tako
napraščeno, da lahko s prstom napišem
svoje ime po pohištvu.

Gospodinja: Ah, kako je to kras-
no, če je človek hodil v šolo in je pis-
men; jaz pa ne znam napisati niti ene
črke.

Spomnite

se pri poseb-
nih prilikah
prostovoljne
požarne brambe in nje rešilnega
oddelka v Mariboru
z darovi za novi rešilni auto!

BERSON

gumijeve pete in podplate

Vam mora Vaš čevljar pribiti na Vaše
čevlje, ker s tem si ne samo, da si pri-
hranite denar, si očuvate tudi noge in
obuvalo.

6.

Ker straža stroga b'la izjemno,
je vtaknila nju v luknjo temno.
Ko z milom kajho sta oprala,
na prosto nju spet je straža dala.

Nadaljevanje sledi.

D. S. Merežkova:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(86)

Široko okno je bilo odprto. Prašno, vroči veter je prodiral v sobo in nagibal tri fine plamene v svetilki. Zvezda kresnica se je utrla in ugasnila v temi. Julijan se je zdrnil: bilo je zlošno znamenje.

Nekdo je potrkal na vrata; čuti je bilo glasove.

— Kdo je tam? Vstopite, — je dejal cesar.

Bili so prijatelji filozofi. Prvi je prišel Libanij; topot je bil nekam prevzetnejši in ponosnejši kot kedaj poprej.

— Čemu prihajate? — je vprašal Julijan hladno.

Libanij je pokleknil na koleno, a bil je še vedno ohol in nadut.

— Odpusti me, Avgust. Ne vzdržim dlje na dvoru. Vsak dan kakšna žalitev.

Libanij je pripovedoval na dolgo in široko o nekakih darovih, denarnih nagradah, ki so mu jih prikrajšali, o ne-hvalečnosti, o svojih zaslugah, o krasnih panegirikih, ki je z njimi proslavljal rimskega cesarja.

Julijan ga ni poslušal; s prezirljivim dolgočasjem je motril slovitega govornika in mislil pri sebi: »jeli mogoče, da je to tisti Libanij, čigar govori so me navduševali v mladih dneh? Kako nizko! Kakšna častihlepnost!«

Sedaj so začeli govoriti vsi hkrati: prepirali so se, vpili, dolžili drug drugega brezbrčnosti, podkupljivosti in razuzdanosti; najbédastejše spletke so se jim dozdevale važne; — bila je to grda svaja lenuhavij, brezposelnih ljudi, ki so pobesneli od same sitosti, ki bi bili najrajši raztrgali drug drugega od samega častihlepnja, zlobe in dolgočasja. To niso več bili filozofi.

Končno je Julijan izpregovoril besedo, ki jih je spravila k pameti:

— Učitelj!

Vsi so na mah umolkili kakor preplašeno krdelo srak.

— Učitelj! — je ponovil z grenkim usmevom — dovolj sem vas slišal. Dovolite, da vam povem tole pravljico: Nek egiptovski kralj je imel spretno opice, ki so umele plesati pirijski vojni ples; nasadili so jim na glavo čelade in maske, skrili njih repove pod kraljevska škrlatna oblačila, in ko so plesale, je bilo težko reči, da so bile opice. Ljudje so se dolgo zabavali in naslajali. Nekoč pa je nekdo izmed gledalcev vrgel na oder pest orehov. In kaj se je zgodilo? Igralci so raztrgali škrlat in maske, odkrili repove in se postavili na vse štiri — nato pa so se vrešče zakadili drug v drugega in se grizli zavoljo orehov. — Tako tudi nekateri ljudje prav resno plešejo ples pirijske modrosti, dokler jim nikdo ničesar ne vrže. Kakor hitro pa zalutis med nje peščico orehov, se modreci pretvorijo v opice: razkrijejo repove, vrešče in se grizejo. Kako vam je, prijatelji, všeč moja basen?

Vsi so molčali.

Zdajci pa je potihoma pristopil Salustij, prijel carja za roko in mu pokazal na odprto okno.

Čez črne plasti oblakov je vzrasel slaboten, od vetra razpihani krvavi odsev.

— Požar! Požar! — so vzkliknili vsi.

— Za reko, so ugibali nekateri.

— Ne za reko, temveč v predmestju Garandamo! — so mehnili drugi.

— Ne, ne! — v Gezirju pri Žividh!

— Ne v Gezirju in ne v Garandami, — je vzkliknil eden izmed njih s tistim nemirnim veseljem, ki vselej obvladuje tolpo, kadar ugleda požar — temveč v Dafnijskem gaju!

— Apolonov hram! — je zašepetal car; v hipa mu je šinila vsa kri k srcu.

— Galileje! — je zavpil s strašnim glasom in udrl k vratom, od tod pa po stopnicah.

— Sužnji! Takoj! Konje in petdeset legionarjev!

Čez nekoliko minut je bilo vse pripravljeno. Na dvorišče so privedli črnega žrebca, drgetajočega po vsem telesu in nevarnega; njegove s krvjo zalite oči so izražale podivjanost in silo.

Julijan je zdirjal po antiohijskih ulicah v spremstvu petdeset legionarjev. Množice so se strahoma umikale. Tu-tam so koga podrli na tla in drugega pogazili. Kriki so se izgubljali v peketu kopit in žvenketu orožja.

Zapustili so mesto. Divji lov je trajal skoraj dve uri. Trije legionarji so zaostali, ker so jim opešali konji.

Odsev požara je postajal vse jačji. Smrdelo je po dimu. Bakrenordeči sij je legel čez poljane, kjer se je prašno klasje pripogibalo k tlom. Radovedneži so vrelj z vseh strani kakor nočni metelji k luči; bili so prebivalci okoliških vasi in antiohijskih predmestij. Julijan je videval na obrazih in v glasovih odkrito veselje, kakor da bi ljudje prihajali k prošenju.

Naposled je uzrl ognjene jezike, švigajoče iz oblakov gostega dima, ki so puhteli nad črnimi zobčastimi vršaci Dafnijskega gaja.

Car je prijezdil v sveti log. Tu je že valovala množica ljudstva. Čuti je bilo šale in smeh. Tihe aleje, ki so bile dolgo zapuščene, so vrvele od ljudstva. Druhal je oskrunjala gaj, lomila veje častitljivih lovorik, kalila vrelce in tepala nežno, sanjavo cvetje. Narcise in li-lije so se v smrti razlivale svoj vonj, kakor da se branijo pred zadržljivim smrdom požara in dihanjem druhal.

— Čudež! Božji čudež! — je plavalo veselo nad množico.

— Na lastne oči sem videl, kako je udarila strela in zažgala tempelj.

— Kakšna strela, kaj lažeš? Zemlja se je sama odprla in izbruhnila ogenj v notranjosti templja, tik pod malikom.

— Prav je tako! Pokaj so pa storili takšno lopovščino! Se svetih kosti ne pušče v miru! Mislili so, da ne bo kazni! Kako pa ne! — Tu imate zdaj Apolonov tempelj, pa tista vaša prerokovanja s kastalsko vodo. — Prav je, popolnoma prav! ...

Julijan je uzrl med množico razkuštrano, napol oblečeno žensko, ki je brčkone skočila naravnost iz postelje. Tudi njene oči so se pasle na ognja, in vesel, glup smehljaj ji je igral na ustnah. V naročju je privijala dojenčka; malček je jokal in vpil in imel trepalnice polne solz; kmalu pa je umolknil in začel hlastno sesati zagorele, polne prsi, oprvši se z eno ročico na nje in se gajoč z drugo proti požaru, kakor bi hotel ujeti veselo, blestečo igračo.

Car je zaustavil konja, ker ni mogel niti za korak naprej; v obraz mu je vel vroči zrak ko da stoji pred razbeljeno pečjo. Legionarji so čakali povelja. A kaj ji ukazovati, ko je tempelj bil že docela izgubljen.

Nudil se je diven prizor. Stavba je bila od vrha do tal v plamenih; znotraj je deske, strohnele stene, ostrešje, stebri, streha — vse je bilo podobno kupu gorečih polen; hrupno so se rušila in padala, bruhačjo v obnebie tisoč isker. Nebo se je spuščalo nižje in nižje in je izgledalo zlošno krvavo; plameni so z dolgimi jeziki lizali oblake, se pehali z vetrom in vihrali kakor težke zavese.

Listje lovorik se je zvijalo od vročine kakor od krča in se bolešno zasukavalo. Vrhovi cipres so goreli v svetlem smolnatem plamenu, podobni orjaškim plamenicam; njih beli dim je izgledal ko dim z žrtvenih oltarjev; smola je curljala v obilnih kapljah, kakor bi stoletno drevje, sodobnik templja, točilo za bogom zlate solze. (Dalje prih.)

Širite povsod naš list!

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica r. z. z. o. z.
Maribor, Frankopanova ul. 17.

Vabilo

k

3. letnem občnem zboru

ki se vrši

v nedeljo, dne 27. aprila
1924 ob 9. uri v zadruž-
nem lokalu gostilne
Bernkopf

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo nadzorstva in potrjenje letnega računa in bilance za l. 1923.
3. Volitev 1 člana načelstva in 3 članov nadzorstva.
4. Določanje visokosti obrestovanja deležev.
5. Predlog glede čistega dobička.
6. Odobritev poslovnega pravilnika.
7. Slučajno stl.

Predsednik:
Jarh

Dolžnost vsakega člana je, da se udeleži obč. zbora!

Pristopajte
k Jugoslovanski
Matici.

Prepričajte

se, da je najboljša
zobna krema

„ITO“

ki se povsod dobi

Velika 588
pomladanska izbira

modernih gotovih
moških, deških in
otroških oblek, mod-
nih raglanov, usnja-
tih sukenj, gumljevih
plaščev, modnih hlač
po zelo nižanih ce-
nah. Za naročila po
merl velika izbira
angleškega in češke-
ga blaga. Za točno
in moderno izvedbo
jamči

Franc Cverlin
krojaški mojster
Maribor, Aleksandrova cesta 28

Dol z draginjo!

Samo v Šolski ulici št. 4 pri
IVANU VEKJETU
se dobljo najfinejše srajce od 50 do 200 Din
Prepričajte se sami!

Čitajte in razširjajte
povsod naš list
„TABOR“

Leseno pohištvo
Zelezno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Fisarn. pohištvo
Posteljna oprema
Preproge
Zavese

Blago za pohištvo
Posteljna perje

po izvanredno nizkih ce-
nah v analogi pohištva

Karol Preis

Maribor

Gospodarska ulica št. 20
(Riedmaierova hiša)

Svobodan ogled
Ceniki brezplačno!

NAZNANILO.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem trgovino za nakup in prodajo starega železa in kovin od Jakoba Zagode nasl. prevzel, katero bom dalje vodil in bom vedno najvišji plačalec za staro železo, litino, kovine, krojaške in papirnatne odpadke, kuhinjske in mesarske kosti.

Prosim, da se me pri takih prodajah in licitacijah smatra ozir. pokliče kot največjega konkurenta.

Cunje za čiščenje strojev, oprane in desinficirane, se oddajo v vsaki množini.

Telefon št. 460

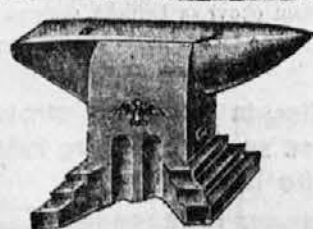
Vozovi vedno na razpolago!

Telefon št. 460

Veletgovina s surovinami
IVAN SLUGA

Tržaška cesta šte. 5.

799

Znižane cene!

Traverze, cement, železo, žično ograjo, kovanje, kuhinjsko
posodo in vse drugo nudi
veletgovina z železnino

Pinter & Lenard - Maribor

po najnižjih dnevnih cenah. Solidna in točna postrežba!

Mala oznanila.

Pohištvo

Istnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Sener in drug, Maribor, Vetrinjska ulica št. 2. 106

„Babilonska uganka“ knjaž zmanjka? Zda se debi še v vseh knjigarnah. 612

Prvovrstna njiva lezeča ob cesti v bližini mestnega parka po ceni na prodaj. L. Kokalj, Gregorčičeva ulica 11. 776

Mlad trgovec se želi takoj poročiti. Hčerke trgovcev imajo prednost. Ponudbe na upravo „Tabora“ pod „Dobra bodočnost 775“ 775

Čez 100 g sena in olave na prodaj. V najem se dajo dobri travniki. Vprašati v Slivnici 27 pri Mariboru. 783 2-1

Schaubekov Permanent Album na prodaj. Naslov pove upravo „Tabora“. 788

Privatni uradnik, Slovenec, 23 let star s štiri letno prakso v odvetniški pisarni, perfektno v srbohrvaščini in cirilici išče primerne službe. Cenjene ponudbe pod „Dobra moč“ na upravo „Tabora“. 785

Dve odnosno eno veliko zelo svetlo sobo za pisarno išče tveka. Cenjene ponudbe pod „Svetle sobe“ na upravnistvo lista. 772

Pozor! Prodaja obnavila (ročno delo). Naročila po meri iz najboljšega materiala po najnižjih cenah v treh dneh izvršuje hitro in po najnižji ceni Fr. Neubauer, čevljar, v gornji Gosposki ulici št. 33, Maribor. 784

Hiša 5 sob, 2 kuhinje, en oral zemlja, njiva, vrt in polje pripravna tudi za trgovino, v bližini cerkve, 10 minut od železniške postaje, 20 minut od Glavnega trga je takoj na prodaj. Studenec na Obrežju št. 39 pri Mariboru. 796

Poskusni paket 5 kg dušičnatih gnojih za vrtove in cvetlice pošilja franco vsaka postaja po D 35.— s povzetjem Anton Tonejc, Maribor, trgovina umetnega gnoja 792

Hiša poceni na deželi, pol ure od kolodvora, 60.000 Kron. Lepa vila takoj za vseliti 800.000, 1.200.000, 1.700.000 Kron.

Posestva za prodati in v najem, gostilna in kavarna, lokale, posojila. Realiteta pisarna „RAPID“ Maribor, Gosposka ulica št. 28. 791

Strepijski pouk daje Hilda Kovač, Maribor, Krekova ulica 6. 657 6-2

Dežne ponjave za vozove in konje, gamaše, nahrbtnike, polne kovčke in torbice, gonilne jermene v vseh širinah i. t. d. priporoča Ivan Kravos, Aleksandrova c. 13, Slomškov trg 6. 346

Posamezni pouk v knjigovodstvu, korespondenci in stenografiji daje Kovač, Maribor, Krekova ulica 6. 656 5-3

Zadružni čevljarški mojstri r. z. o. z. pod Veliko kavarno, dajo cenj. občinstvu naznanje, da je pri vsem blagu od 8. aprila do 1. maja popust od 10%. 753 2-1

Konteristinja zmožna vseh pisarniških poslov, slovenščine, hrvaščine in nemščine v govoru in pisavi, želi primerne mesto. Bila dosedaj v večjem industrijskem podjetju. Nastop takoj. M. Steinhacher pri g. Zeleznik, Maribor, Wilsonova ulica 15/L. 759 3-1

Dva gospoda se sprejemata na hrano in stanovanje. Cesta na Brezje št. 5. 767 2-1

Posojilo Dinarjev 50.000 proti vknjižbi, že dobim stanovanje 2 sob s kuhinjo na periferiji mesta. Ponudbe pod „50.000“ na upravnistvo. 782 3-1

Lep lahki lovski voz in krmilni stroj na prodaj. Naogled Studenci pri Mariboru, Zrinskega ulica 1. 7 812-1

Aledele terier čiste pasme 11 mesecev star se ceno prodaja. Gankarjeva ul. 33. 802

Dirkalno kolo dobro ohranjeno na prodaj. Naslov v upravi. 803

Cvetličarke!

Iščemo gospodično, ki je večja v vezanju svežih cvetlic. Stalno mesto. Samo izrjene in sposobne naj pošljejo na

T. SVOBODA, ZAGREB, Frankopanova ulica 2 b

ali najsteno, dne 13. aprila pri tvdki „Vrt“, Džamonja, Maribor, med 14. in 16. uro. 778 2-1

Ne zamudite

si ogledati krasno izbiro novo došlega perila, klobukov, nogavic itd. Cene brez konkurence!

O. MEDICA Gosposka ulica 13

Svoji k svojim!

Slovenci pozor!

Napadom v odgovor, stane od danes naprej: briti samo 3 Din lase striči 5 „ Predplačilni listek z 10 številkami samo 20 Din Ob sobotah se ne računajo dvojna cena. — Postrežba prvovrstna, čista in brez nečistotnega čopiča. — Za obilen obisk se priporoča FRAN NOVAK brivski mojster Aleksandrova cesta 22

Svoji k svojim!

Edino le električni BRZOVAR

in POTAPLJALNIK

patenti p. HEUREKA

dasta v momentu vrelo vročo ali mlačno vodo. Dobivajo se pri lastniku M. Nerat, Slovenska ul. 12 kjer se vidijo tudi vsi aparati v funkciji. 20-12 356.

Kavarna Žigart

dnevno koncert

priljubljena godba brez zvišanih cen.

Opekarna v Laitersbergu pri Mariboru

odda promptno in po ceni solidnim kupcem večjo množino zidne opeke, piberjevih repov, strešne zarezne opeke, dvorezne strešne opeke prve in druge kakovosti. — Jako ugodna odplačila po dogovoru. 625

Klobuke. čepice

najnovejše oblike od 30 D naprej ter perilo, samoveznice, čevlje, dežne plašče itd. po najsolidnejših cenah nudi

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg št. 2. 103

Iv. Kovačič, Maribor

Koroška cesta št. 10 — Nasproti Cirilove tiskarne TRGOVINA STEKLA IN PORCELANA STEKLARSKA DELAVNICA

Velika zaloga stekla, porcelana, šipe za okna, ogledala, vsakovrstne posode, svetilke itd. — Vse po najnižji ceni.

Točna in solidna postrežba Poskusite in prepričajte se

Edina slovenska tvrdka te stroke v Mariboru

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

Zelo ugodna prilika!

Dne 16. aprila 1923 vrši se prodaja gostilniške hiše z gospodarskim poslojem, vrtom ter lepim kegljiščem v Mlinski ulici in sicer pri tukajšnjem sodišču ob 10. uri v sobi št. 25. Ta hiša bode prodana z gostilniško koncesijo, katera ostane na hiši. Kupec dobi vse prostore takoj na razpolago. Zelo pripravno je tudi za mesarsko obrt, oz. tudi za kakšno industrijsko podjetje, ker sta dvorišče in vrt precej obsežna, vrhu tega pa je tudi v bližini glavnega kolodvora. — Ostalo bi eventualno še nekaj vknjiženo na hiši, tako, da ne bi bilo treba kupcu položiti cele svote. — Take prilike ni zamuditi. Natančnejše informacije se dobijo pri dr. Boštjančiču, odvetniku v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 34.

IVAN LEGAT, MARIBOR

Vrazova ulica 4

Telefon 343

Prva specialna popravjalnica pisarniških strojev. Pisalni, računski, kopirni, razmnoževalni stroji in aparati. 779

Potrži neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, prežalostno vest, da je naš ljubljeni soprog oziroma oče, brat, svak in stric, gospod

JOSIP MESGETZ

pisarnik j. ž.

v petek, dne 11. aprila 1924 ob 6. uri zjutraj po težki mukepolni bolezni in previden s svetimi zakramenti mirno v Bogu preminul.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v nedeljo, dne 13. aprila 1924, ob 1/2 17. uri iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju v rodbinski grob.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v torek, dne 15. aprila 1924, ob 7. uri v Magdalenski župni cerkvi.

Maribor, dne 12. aprila 1924.

Ivana Mesgetz roj. Kramberger soproga, Josipina Mesgetz, hčerka, Alojz Mesgetz, brat — in vsi ostali sorodniki.

POD ZASTUPSTVO PREDAJEMO

za cijelo Slovenijo naše amer. pisarje strojeve

„UNDERWOOD“

i potrebštine agilnom i dobro uvedenom zastupniku. Samo oni, koji su u stanju na vlastiti račun raditi neka se odmah jave:

Generalnom zastupstvu amer. pisarjih strojeva „Underwood“, Zagreb, Mesnička ul. 1.

Brzovjavi: Underwood Zagreb.

Stara pesem

izkopana iz 3-tisočletnega groba egiptovskega kralja.

Opeko kdor dobro hoče dobiti, ta v Račju jo mora zdaj naročiti. Streho trpežno kdor hoče napraviti, opeko iz Račja mora nabaviti. Denar si prihrani, srečo privabi, blago »Opekarne v Račju« kdor rabi. To pesmico danes vsak mora znati, to šolarčnu skrbna pravi že mati.

766

Vinotoč v Peklu

za opekarno v Laitersbergu se toči izvrstna vinska kapljica od 26-38 kron liter. Cenjene goste se naproša, da si priskrbiijo vino za Veliko noč že te dni, da ne bo nepotrebnega čakanja in prevelikega navala ob praznikih — ANDREJ JANZEKOVIČ —

777 2-1